

nové mesto

***Slúžiť
na periférii***

Tvorte s nami dialóg a získajte darček

Podpora našich čitateľov znamená investíciu do Nového mesta zajtrajška. Vďaka vám môžeme posilňovať tvorbu a kvalitu obsahu, pridávať rubriky, vydávať kvalitný časopis a udržať náš web nm.sk otvorený pre všetkých.

malý balík

5 €

mesačne*

časopis na celý rok

+

30 % zľava na knihu podľa vášho výberu

stredný balík

10 €

mesačne*

časopis na celý rok

+

knihná novinka 2021 zadarmo

veľký balík

20 €

a viac mesačne*

časopis na celý rok

+

knihná novinka 2021 zadarmo

+

originálny darček

*5 € mesačne alebo
60 € jednorazovo

*10 € mesačne alebo
120 € jednorazovo

*20 € mesačne alebo
240 € jednorazovo

Vyberte si z našich balíčkov na www.nm.sk/podpora.

Alebo chcete niekomu darovať časopis?

Tlač a distribúcia časopisu je aktuálne udržateľná pri minimálnej podpore 25 € ročne. Pre viac informácií nás kontaktujte na casopis@nm.sk. Príspevok následne uhradíte poukázaním platby na č. ú. **SK 35 1100 0000 0029 4906 1968**.

Ján Heriban

Búvaj, dieťa krásne!

Viem, že do Vianoc zostáva ešte dosť času a na spievanie kolied v kostoloch si ešte musíme počkať, no ja som si už jednu stihol zaspievať. Lepšie povedané, iba som zo seba vydával tóny jej melódie, pretože spievanie nie je moja silná stránka. Veď to poznáte – každý z nás si sem-tam „zahmká“ nejakú pieseň, no nie?

Ja som mal takúto príležitosť pri uspávaní našej malej dcérky, ktorá sa narodila len nedávno. Zobral som si ju na ruky, potom akoby do kolísky a spontánne, bez akéhokolvek rozmýšľania, som jej začal „hmkať“ tóny koledy *Búvaj, dieťa krásne*. Drziac dcéru neustále v náručí, sledoval som, ako sa jej oči pomaly zatvárali, až zaspala a mne sa ju podarilo uložiť do kočíka. Nespala síce dlho, ale bol to úžasný pocit, že som ju dokázal aspoň na chvíľu upokojiť a manželka mohla zatiaľ robiť iné veci.

Keď budeme vo Vianočnom období spievať malému Ježišovi, aby búval, určite si na tento moment spomeniem. Aj vďaka tomuto uspávaciemu zážitku som si uvedomil, že Vianoce som už v podstate prežil v predstihu. Narodil sa človek, ktorého tu Boh chcel, ktorého nám vo svojej dôvere zveril, do ktorého vryl svoj obraz a ktorý kompletne zmenil náš rodinný život. Tomu hovorím odraz Božej lásky! A keďže láska neznamena len prechádzku ružovou záhradou, viem, že prídu aj ťažšie momenty... Vlastne tie sme zakúsili už v prvých hodinách po príchode z pôrodnice... No preto sme spolu ako rodina postavená na sviatostnom

manželstve, aby sme ich zvládli a nechali sa nimi posunúť v živote ďalej. Presne takto nás posunuli aj neľahké, miestami až zúfalé situácie prvého dňa a prvej noci doma v trojici. Úľava a pokoj potom, keď ťažkosti aj vďaka modlitbe pominuli, boli neopísateľné.

Keď si predstavím, že aj Boží Syn bol z ľudského hľadiska takým istým dieťaťom ako naša dcéra a narodil sa ako jeden z nás, ešte viac žasnem nad tajomstvom Vianoc a Otcovým plánom poslať na svet svojho Syna. Nie s pompou a slávou, ale ako jednoduché, bezbranné dieťa odkázané na svojich rodičov. Presne také, aké sú všetky ostatné, ktoré prichádzajú na svet. Až tak nám je Boh blízko – a je jedno, v akej fáze roka sme, platí to stále a stále tým potrebujeme žiť.

Keďže toto vydanie Nového mesta je posledné tohtoročné, chcem vám v mene celej redakcie zo srdca popriať pokojné (nielen vianočné) dni uprostred nepokoja, ktorý sa v spoločnosti stále nachádza, pevné zdravie, ktoré nám naďalej ohrozuje pandémie, a hlavne pevnú oporu v tom, ktorého narodenie budeme opäť po roku sláviť. Nech koleda *Búvaj, dieťa krásne* neuspí Boží hlas v nás, ale naopak, nech uspí naše slabosti a náklonnosti k nepodstatným veciam.

nové mesto

www.nm.sk

Vydavateľ Vydavateľstvo Nové mesto, s.r.o., Cablkova 10, 821 04 Bratislava, IČO 31 377 424

Šéfredaktor Ján Heriban **Vedúca vydania časopisu** Mária Valigová

Redakčná rada Tomáš Angelovič, Martina Baumann, Katarína Jančíšínová, Tomáš Lencz, Michal Lukáč, Veronika Rendeková **Technická redaktorka** Ľubica Hrmová

Jazyková redaktorka Mária Majeníková, Helena Sutorisová

Preklady a redakčná spolupráca Štefan Kmeť, Jozefína Brezovská

Grafická úprava a sadzba Zuzana a Jozef Turlíkovci

Foto na obálke archív M. Dudovej

november – december 2021. Dvojmesačník, 30. ročník

Objednávky na časopis posielajte na adresu

Nové mesto Redakcia, Tajovského 737/1, 040 01 Košice

E-mail casopis@nm.sk **Telefón** +421 911 445 626

Číslo účtu SK 35 1100 0000 0029 4906 1968

Od 1/2019 je možné podporu realizovať cez darovaciu bránu www.nm.sk/podpora.

Reg. číslo EV 4634/12, ISSN 1339-0708. S cirkevným schválením Arcibiskupského úradu v Trnave dňa 4. apríla 2001, č. 1143/2001

Dátum vydania 20. október 2021

Tlač VMV Prešov

Pápež František biskupom rôznych cirkví, priateľom Hnutia fokoláre: Jednota je Boží „sen“

Rozhodné pozvanie „mať odvahu byť jedno“ v podmienkach fragmentácie, ktorú svet zažíva; pokračujte na ceste priateľstva, ku ktorému ste sa zaviazali – tak povzbudil Svätý Otec delegáciu biskupov z rôznych kresťanských cirkví.

„Tvárou v tvár, tieňom uzavretého sveta, kde sa rúcajú mnohé sny o jednote, kde chýba, jeden spoločný program pre všetkých a globalizácia, nemá spoločne stanovený smer, kde hrozí, že bič pandémie prehĺbi nerovnosti, nás Duch Svätý vyzýva, aby sme mali odvahu byť jedno, ako hovorí názov vášho stretnutia Mať odvahu byť jedno.“

Toto sú slová pápeža Františka, ktorými zakončil konferenciu biskupov priateľov Hnutia fokoláre, patriacich do rôznych cirkví, s názvom *Mať odvahu byť jedno. Dar jednoty v rozdelenom svete* (23. – 24. septembra). Dvadsať piateho septembra ráno pápež prijal účastníkov na audiencii v Pápežskej sieňi vo Vatikáne: osobne bolo prítomných desať biskupov a ďalších 180 zo 70 cirkví sledovalo audienciu na internete. Povzbudil ich, aby žili v jednote, ktorá je srdcom charizmy Chiary Lubichovej: „Táto charizma sa rozrástla tak, že priťahovala mužov a ženy všetkých jazykov a národov silou Božej lásky; vytvárala jednotu bez toho, aby rušila rozmanitosť, ba dokonca ju posilňovala a harmonizovala.“

V ďalšom vysvetlil, že jednota, ktorú nám dal a stále dáva Ježiš Kristus, „nie je unanimitas, neznamená súhlasiť za každú cenu. Riadi sa základným kritériom, ktorým je úcta k človeku, úcta k výrazu toho druhého, najmä chudobného, malého, vylúčeného“.

Foto: Vatican Media

Pápež prijal delegáciu biskupov na audiencii vo Vatikáne. Prítomní boli tiež M. Karamová a J. Morán.

Dôležitou je tiež výzva pokračovať v započatej ekumenickej ceste, ktorá musí byť „vždy otvorená, nikdy nie výlučná“, a na záver s náznakom náklonnosti povedal: „Usmievajte sa naďalej – je to súčasť vašej charizmy.“

Spolu s delegáciou biskupov boli prítomní: kardinál Kurt Koch, predseda Pápežskej rady na podporu jednoty kresťanov, a tiež Margaret Karamová a Jesús Morán, prezidentka a spolupredsední Hnutia fokoláre.

Mons. Brendan Leahy, katolícky biskup z Limericku (Írsko), koordinátor biskupov priateľov Hnutia fokoláre, priblížil pápežovi dva dni konferencie a definoval ich ako „mimoriadne“, zatiaľ čo biskup Christian Krause (Nemecko), bývalý prezident Svetovej luteránskej federácie, predstavil Svätému Otcovi záväzok biskupov „rozšíriť okruh týchto stretnutí medzi biskupmi rôznych cirkví“, aby mohli byť prínosom k uzdraveniu rán rozdeleného sveta, a pre mladých ľudí, ktorí sa boja čeliť budúcnosti. Vyjadril tiež túžbu priniesť podobné stretnutia na africký svetadiel a aj mimo neho.

Metropolita Chrysostomos z Kyrenie, predstaviteľ pravoslávnej

cirkvi na Cypre, poukázal na silnú skúsenosť jednoty, ktorú prežívali počas konferencie.

Konferencia: „Odvaha“ k jednote

Dva spoločné dni biskupov priateľov Hnutia fokoláre z rôznych cirkví sa vyznačovali výnimočnosťou v mnohých aspektoch. V prvom rade výrazným ekumenickým charakterom, potom základnou tematickou líniou jednoty v súčasnom dejinnom období, keď sa štáty a medzinárodné inštitúcie usilujú nájsť spoločnú víziu aj pri životne dôležitých témach, ako je všeobecné verejné zdravie alebo mier. Spolupredsední hnutia Jesús Morán definoval jednotu ako „naliehavý etický imperatív“ a dodal: „(...) jednota všetkých kresťanov by mohla byť rozhodujúcim prínosom k transformácii sveta.“ Margaret Karamová vyjadrila podporu hnutia, ktoré chce pomáhať pri budovaní siete priateľstva, ktoré sa zrodilo a upevnilo medzi biskupmi v celosvetovom meradle, aby sa „obnovil život našich cirkví v jedinej Kristovej cirkvi“. Konferenciu uzavrela spontánnou modlitbou.

Zdroj: Stefania Tanesiniová, Tlačové stredisko Hnutia fokoláre

Charizma jednoty v službej miestnej cirkvi

Farnosť, stavebná bunka miestnej cirkvi, je slubným priestorom na evanjelizáciu, na misiu. Prečo? „Lebo na jej území sa často realizujú všetky formy dialógov, nachádzajú sa v nich tzv. existenčné periférie, realizujú sa sociálne aktivity a podobne. Toto všetko je súčasťou poslania Farského hnutia.“ Takto hodnotí poslanie farnosti dnes a jeho evanjeliom obrozeného Farského hnutia najnovší dokument Medzinárodného sekretariátu Farského a diecézneho hnutia. Sme šťastní, že život tohto hnutia ďalej pokračuje aj na Slovensku.

Na prelome augusta a septembra sa v Badíne stretli muži a ženy, ktorí verne pracujú vo svojich farnostiach po celom Slovensku, kňazi spolu so svojimi farníkmi a mladí ľudia. Bolo nás viac ako sedemdesiat.

Kňaz Ľudovít Pokojný, ktorý dvanásť rokov buduje živú farnosť v Záhorskej Bystrici, so svojim organizačným tímom a s mladými hudobníkmi zo svojej farnosti, nám spolu s Monikou Zgolovou, fokolárkou z Košíc, predstavil troch vzácných hostí z Talianska zo Sekretariátu Farského hnutia. Na mape Slovenska zaznačili ohniská, kde žijú a pracujú nadšenci Farského hnutia – kňazi, laici, rodiny. Vzájomné predstavenie účastníkov stretnutia bolo pestrofarebnou fontánou najrozličnejších foriem angažovanosti pre život farností. Veľkú časť týchto aktivít si na seba berú ženy, manželky a matky, staré mamy. Muži sú veľmi aktívni vo farských radách či v stavebných činnostiach.

Naši hostia z Talianska, kňaz Nazzareno Gaspari, rumunská fokolárka Marta Andro a fokolá-

Foto: archív Ľ. Pokojného

Pri konferenčnom stole. Zľava o. Ľ. Pokojný, D. Ramač, J. Burková, o. N. Gaspari, M. Zgolová

rín Marcello Catalucci, nám prezradili, ako ich duchovné povolanie vyrastalo zo života ich farností a z ich rodín. Odovzdali nám pozdrav od prezidentky Hnutia fokoláre Margaret Karamovej a od spoluprezidenta Jesúsa Morána. V ďalšom pokračovaní stretnutia sme sa od nich dozvedeli veľa z histórie Farského hnutia. Krátko pred príchodom do Badína boli naši zahraniční hostia pozdraviť bratislavského arcibiskupa Mons. Stanislava Zvolenského, ktorý vyjadril radosť z existencie Farského hnutia ako znamenia nádeje pre farnosť na Slovensku. Hostí sprevádzali otec Ľ. Pokojný a fokolárin J. Klembara.

Srdcom stretnutia boli dve meditácie. Prvá mala názov *Charizmy v Cirkvi a charizma jednoty*. Charizmy sú trvalým prejavom Božej túžby, aby všetci ľudia mohli byť

spasení. Do tejto palety chariziem v plnosti času Boh poslal Cirkvi prostredníctvom Chiary Lubichovej charizmu jednoty. Žité Božie slovo v každomesačnom Slove života je svetlom na cestu nám aj ľuďom okolo nás vo farnostiach.

Druhá meditácia bola na tému *Opustený Ježiš*. Ako dokážeme budovať jednotu a žiť v láske ku všetkým ľuďom v takej náročnej dobe bez odanej lásky k opustenému Ježišovi? Biskup Klaus Hemmerle v roku 1984 vyjadril víziu Cirkvi takto: „Budeme Cirkvou opusteného Boha a Boha prítomného uprostred svojich verných.“

V programe stretnutia Farského hnutia boli aj dve spoločné sväté omše slávené za Cirkev. Bol to veľký dar, možnosť ponoriť sa do krásy liturgie!

Terézia Lenczová

Mladí sú podľa Svätého Otca posledná generácia, ktorá nás môže zachrániť

Chudoba, financie, práca, ekológia, obchod, spiritualita a bratstvo. To boli hlavné témy druhého ročníka Františkovej ekonomiky. Od teórie k praxi až k samotným príbehom a skúsenostiam.

Začiatkom októbra sa opäť stretli nadšenci ekonomiky a mladí podnikatelia, ktorí chcú meniť svet. No aj tentoraz virtuálne.

Medzinárodné stretnutie sa konalo v sobotu 2. októbra na druhom ročníku Františkovej ekonomiky (Economy of Francesco – EoF), pričom sa vysielalo priamo z Assisi. Iniciatíva podporuje inšpiratívne príbehy ľudí z celého sveta, a tak počas tohto dňa vzišlo niekoľko skúseností – či už z Brazílie, Nigérie, zo Zambie, z Indie, Argentíny, Portugalska a mnohých ďalších krajín.

Prvá októbrová sobota však nebola len o príbehoch. Do programu sa dostali zaujímavé informácie o výskumoch a projektoch, ktoré môžu zmeniť svet a ktoré poukazujú na to, aká dôležitá je zmena zdoľa, ktorá sa začína pri mladých ekonómoch a podnikateľoch.

A tak si mladí ľudia mohli vypočuť mnohých skúsených odborníkov a ich postrehy či názory. „V posledných desaťročiach človek drancoval ekosystém svojich prírodných zdrojov nad všetky prípustné limity a ohrozoval dostupnosť tovarov a služieb potrebných na jeho samotné prežitie,“ povedal Partha Dasgupta, indicko-britský ekonóm. Dasgupta je emeritným profesorom ekonomie Franka Ramseyho na University of Cambridge vo Veľkej Británii a je tiež členom univerzity v St John's College v Cambridgei, a zároveň

hostujúcim profesorom na New College of Humanities v Londýne.

O Františkovej ekonomike hovorí ako o výzve a nádeji a verí, že zmena je stále možná. „Iniciatíva, ktorá vidí spoluprácu mladých ekonómov a podnikateľov, otvára nový uzol chápania štúdia ekonomiky. Riešenia, ktoré navrhujú, majú potenciál vyvolať reakcie v globálnom meradle,“ povedal.

Potrebuje revolúciu, aj v štúdiu

Podľa Sabiny Alkire je potrebná revolúcia, ktorá pomôže ľudstvu prosperovať. Na tejto ceste sú potom mladí – aj tí, ktorí študujú. Hovorí aj o tom, že štúdium ekonomie nezodpovedá tomu, čomu by malo. „Štúdium ekonomie má už dlho tendenciu byť extrémne sektorové, špecializované, ale často končí tým, že stratí zo zreteľa konečný význam svojej funkcie,“ poukazuje na problematiku Alkire, ktorá je riaditeľkou centra Oxford Poverty and Human Development Initiative, ktoré sa zaoberá ekonomickým výskumom v rámci Oxfordského odboru medzinárodného rozvoja na Oxfordskej univerzite v Anglicku. Sabina Alkire je tiež členkou asociácie Human Development and Capability Association.

Počas programu nechýbala ani výzva na podporu afganských žien v ich ťažkej situácii. Podpora na obranu práv žien v Afganistane zaznela aj prostredníctvom videa, kde Nadie Ghulam hovorí o svojom živote a spomína na časy, keď mala osem rokov a mala ešte normálny život so svojimi rodičmi. Počas jednej spoločnej večere sa im život obrátil na ruby. Bomba im zruinovala dom a zmenila všetko – celý jej život. Dva roky strávila v nemocni-

ci a šesť mesiacov v kóme. Prišla o brata, otec utrpel ťažký posttraumatický šok. Nadie je známa tým, že sa desať rokov vydávala za svojho mŕtveho brata, aby sa vyhla postihom Talibanu voči ženám. A tak desať rokov mohla pomáhať svojej rodine tým, že sa obliekala ako muž a predstierala, že nie je žena. To jej pomohlo prežiť. Momentálne žije v Barcelone a snaží sa pomáhať ostatným dievčatám a ženám v Afganistane s podobným osudom.

Úžitok z pandémie?

Svätý Otec sa na záver prihovril mladým vo videu. „Posledné mesiace som dostal veľa správ o skúsenostiach a iniciatívach, ktoré ste spoločne vytvorili, a chcel by som sa vám poďakovať za nadšenie, s akým plníte toto poslanie dať ekonomike novú dušu,“ povedal na začiatok príhovoru.

Pandémia nám podľa pápeža Františka nielen odhalila hlboké nerovnosti, ktoré infikujú našu spoločnosť, ale ich aj zosilnila. Upozornil na to, že komunity trpia veľkým nárastom nezamestnanosti, chudoby, nerovnosti, hladu a vylúčenia z potrebnej zdravotnej starostlivosti. „Nezabúdajme, že niektorí z nich využili pandémiu na zbohatnutie a stiahnutie sa do svojej vlastnej reality. Všetky tieto utrpenia neprimerane padajú na našich najchudobnejších bratov a sestry,“ povedal Svätý Otec.

Podľa neho potrebujeme viac prepojených procesov. „Vyrábať a nemrhať zdrojmi našej zeme, spravodlivejšie spôsoby predaja a distribúcie tovaru a zodpovednejšie správanie pri konzumácii. Potrebná je tiež nová integrálna paradigma, schopná vyškoliť nové

Foto: Economy of Francesco

generácie ekonómov a podnikateľov a rešpektovať naše prepojenie so zemou. Práve vy vo Františkovej ekonomike – ako aj v mnohých ďalších skupinách mladých ľudí – pracujete s rovnakým cieľom,“ vyzval Svätý Otec mládež vo svojom príhovore prostredníctvom videa. Podľa neho totiž môžu ponúknuť nový vzhľad a príklad novej ekonomiky.

V mladých vidí Svätý Otec veľkú nádej. „Ste možno posledná generácia, ktorá nás môže zachrániť.“ Hovorí o kreativite a odolnosti, ktorou táto generácia oplýva. Nádej na zmeny by mala mladá ge-

nerácia čerpať aj z evanjelia a histórie. „Nenechajte sa odradiť. Nechajte sa viesť láskou evanjelia, ktorá je hybnou silou každej zmeny a núti nás vstúpiť do dejinných rán a znova vstať,“ povedal pápež František.

„Drahí mladí ľudia, predstavujete svoje nápady, svoje sny a prostredníctvom nich prinášate svetu, Cirkvi a iným mladým ľuďom proctvo a krásu, ktorých ste schopní. Nie ste budúcnosť, ste prítomnosť,“ adresoval svoje posledné slová mladým Svätý Otec.

Martina Baumann

Štúdium ekonomie má už dlho tendenciu byť extrémne sektorové, špecializované, ale často končí tým, že stratí zo zreteľa konečný význam svojej funkcie.

Ján Heriban

**Šéf advokátskej komory
Viliam Karas: Prvé zamest-
nanie som si hľadal sám,
každé ďalšie už prišlo samo**

Od tohto roka stojí na čele Slovenskej advokátskej komory, okrem toho už roky vedie vlastnú advokátsku kanceláriu Maple&Fish. Je tiež manželom a otcom štyroch synov a od svojich tínedžerských rokov má blízko k Hnutiu fokoláre.

V rozhovore okrem iného opisuje svoje pracovné i rodinné začiatky, vysvetľuje, že cenná rada advokáta nemusí byť nevyhnutne drahá, a spomína si tiež na moment, keď odhovoril klienta od plánu, ktorý by bol pre neho ako advokáta finančne výhodnejší.

Snívali ste o práci advokáta už v detstve alebo mladosti?

Vôbec nie. Môj otec je veterinárny lekár, čiže aj sám seba som skôr videl ako lekára. Otec sníval, že by som mohol byť kardiochirurgom. Počas štúdia na gymnáziu som bol veľmi aktívny v rôznych mimoškolských aktivitách a vedel som, že ma baví práca s ľuďmi. Chcel som mať takú prácu, ktorá bude ľuďom slúžiť a pomáhať, v ktorej budem vedieť byť pridanou hodnotou. Keď som sa rozhodoval medzi lekárskou a právnickou fakultou, vyhodnotil som si to tak, že ako právnik budem možno väčším prínosom pre spoločnosť.

Popri vysokoškolskom štúdiu si zvyknú študenti hľadať prax alebo si zakladajú prvé firmy. Bolo to takto aj u vás?

Najprv som neuvažoval o tom, že by som mal pracovať, venoval som sa hlavne mimoškolským a mládežníckym aktivitám. No asi v druhom, treťom ročníku začal ten tlak rásť vďaka spolužiakom, ktorí zrazu chodili v kravate do kancelárie. Uvedomil

som si, že ak by som nemal takú pracovnú skúsenosť, bol by to pre mňa hendikep. Aj vďaka znalosti talianskeho jazyka som sa veľmi rýchlo dostal ako študent do jednej z väčších bratislavských kancelárií, kde som začal pracovať.

Jedna z mojich vyučujúcich mi potom ponúkla prácu na úrade vlády, kde sa otváral Inštitút pre aproximáciu práva. Už ako študent som teda mal možnosť zakúsiť aj prácu na úrade vlády, aj v súkromnej advokátskej kancelárii. Bola to nezabudnuteľná skúsenosť.

Spomenuli ste, že ste sa počas štúdia venovali mládežníckym aktivitám. Akým?

Bol som a stále som aktívny v Hnutí fokoláre. Už v 15 rokoch som spoznal hnutie gen, medzinárodné hnutie mladých, ktorí sa snažia pracovať pre jednotu vo svete. Dokonca som mal možnosť stráviť pol roka na pobyte v Loppiane, našom medzinárodnom mestečku v Taliansku. Pre môj život a hodnotové nastavenie to znamenalo veľmi veľa. Stretol som tam ľudí z iných krajín, iných vierovyznaní. Napriek odlišnosti jazykov a krajín od Ázie až po Južnú Ameriku to bolo pre mňa ako mladého človeka prínosom. Mať takúto možnosť je nenahraditeľná skúsenosť a myslím si, že to ovplyvnilo aj to, ako dnes pazerám na ľudí.

Mysleli ste už v tom čase na to, že by ste si chceli založiť rodinu?

Áno, už vtedy som poznal svoju neskoršiu manželku, s ktorou máme dnes štyri deti. Boli sme spolužiaci na gymnáziu a počas vysokej školy sme začali spolu chodiť. Celú vysokú školu som prežil vo vzťahu, aj keď na diaľku – ona študovala v Prešove, ja v Bratislave. Bolo to náročnejšie chodenie, ale o to krajšie boli okamihy, keď sme boli spolu.

Aké boli začiatky vášho manželského života?

Pre manželku bol najväčší šok prísť do veľkého mesta. Bolo to pre ňu nové prostredie, kde nemala priateľov, prirodzené väzby, čiže nebolo to jednoduché. Boli sme odkázaní viac-menej sami na seba, aj keď spoločenstvo tu bolo. Náročné tiež bolo, že sme nemali vlastné bývanie, bývali sme v nájmoch, sťahovali sme sa asi šesťkrát v priebehu troch rokov.

Keď sme čakali nášho prvého syna, mesiac pred pôrodom nám dali výpoveď z nájmu, museli sme si hľadať iný a opäť sa sťahovať. V začiatkoch bolo náročné aj to, že manželka si nejaký čas nevedela nájsť prácu, čiže sme žili len z mojej koncipientskej gáže, ktorá kryla akurát sumu nášho mesačného nájmu. V prvých mesiacoch sme mŕňali študentské úspory z brigád a svadobné dary. Prozreteľnosť sa však starala. Keď už bolo jasné, že sa to nebude dať zvládnuť, manželka si našla prácu, mne zvýšili plat. Potom som zmenil zamestnanie, dostal som dvojnásobnú mzdu a už to potom išlo.

Plánovali ste viac detí? Máte dnes štyri.

Nikdy sme si nehovorili, koľko detí chceme mať. Na začiatku sme boli radi, že sa vôbec narodilo prvé, prišlo až v treťom roku nášho manželstva. Potom prišli dvojčiky a potom ešte náš najmladší. Potom sme už zo zdravotných dôvodov nemohli mať deti, lebo manželka vážne ochorela.

Keď som nebol pridanou hodnotou, hanbím sa za to vypýtať peniaze.

Neberiem to tak, že to je výsledok len môjho snaženia. Je to miera pokory v tom, že peniaze nie sú hlavná hodnota.

Čo vám vtedy pomohlo po ľudskej stránke?

Obrovská podpora rodiny, komunity a všetkých naokolo. Pamätám si, že mi nosili uvarenú večeru pre chalanov, keď som bol s nimi doma a manželka bola v nemocnici. Bolo to stretnutie s hrozbou smrti, to treba objektívne povedať. Osobitne pre manželku to nebolo jednoduché. Navyše je tam vysoká pravdepodobnosť návratu, takže každá návšteva lekára je s nádychom.

Prejdime teraz do pracovnej sféry. Čo považujete za vaše prvé vážne zamestnanie?

To bolo to, čo som spomínal, keď som ako študent začal pracovať v advokátskej kancelárii. Už vtedy som to bral veľmi vážne. Bol som dochvilný, prežíval som to. Chodil som do práce v kravate, lebo sa to vyžadovalo. Bola to súčasť firemnej kultúry.

Ako sa vaša profesionálna kariéra uberala ďalej?

Moje pracovné príležitosti vnímam ako zlatú niť. Práca si ma vždy nejako našla. Prvé zamestnanie som si aktívne hľadal sám, každé ďalšie už prišlo samo.

Vďaka kontaktom, ktoré ste už mali?

Vďaka širokej sieti priateľov. Známa mi povedala, že niekto hľadá právnik, či by som nechcel. Potom ma už oslovovali personálne agentúry. Ponúkali mi aj prácu pre veľké finančné skupiny, ale odmietol som, chcel som sa venovať vyslovene profesii a nerobiť v špekulatívnych obchodoch, na ktoré som mal svoj názor.

Rozprávame sa vo vašej vlastnej advokátskej kancelárii. Ako sa vám ju podarilo založiť a vybudovať?

Firmu sme založili v roku 2007 s mojím bývalým spoločníkom. Myslím si, že bez neho by som nemal

odvahu založiť si vlastnú kanceláriu. On bol ten odvážny a aj starší, skúsenejší.

On vás „nakopol“?

On ma nakopol, povedal, aby sme to skúsili. Pamätám si, že sme si sadli s tým, že dáme dokopy nejakú sumu ako vstupný kapitál, a keď ju minieme, tak to zavrieme. No do dvoch, troch mesiacov sa nám tá suma vrátila a začali sme zarábať.

Keď sme oznámili priateľom, že chceme otvoriť kanceláriu, začali si sami objednávať služby, len aby nám pomohli. Mám podozrenie, že jeden z nich, ktorý si objednal relatívne drahú analýzu, to urobil preto, lebo nám chcel pomôcť. Stretli sme sa s obrovskou dobrou vôľou.

Ako sa vašej firme darí dnes a akým oblastiam sa venujete?

Vzhľadom na pandémiu sme vďační, že nemusíme znižovať stavy advokátov a právnikov v kancelárii, prácu, chvála Bohu, máme. To je pozitívne – keď sa nemusím rozlúčiť s ľuďmi, keď im viem dať peknú, zaujímavú prácu.

Venujeme sa najmä netrestnej oblasti, aj keď už sme v niektorých veciach „zabrdli“ aj do trestného práva. Sú to developerské projekty na území Bratislavy, veľa sme robili pre priemyselné parky, máme aj súdne spory týkajúce sa nehnuteľností, venujeme sa aj energetickým projektom, environmentálnemu právu, právu hospodárskej súťaže.

Najviac nás bavia fúzie – keď sa kupujú, predávajú firmy a tiež podpora startupov, kde je mimoriadne dôležitá dobrá myšlienka aj dobre právne zakotviť a ochrániť hneď v úvodnej fáze. Lebo aj tu platí, že dobrá prevencia je základom predchádzania zbytočných konfliktov. Veľakrát dochádza k zmätku a sporom pre zle nastavené vzťahy, či už obchodné, firemné, rodinné alebo dedičské. Mnohokrát ľudia prídu, už keď je neskoro. A veľakrát si aj vytvo-

ria problémy, lebo sa neradia. Aj v advokátskej komore sa snažím propagovať, aby sa ľudia radili s advokátmi. To nie je drahá vec, je to porovnateľné s akoukoľvek inou službou – od inštalatéra až po zubára. Netreba sa báť, treba ich osloviť a pýtať sa. Drobnou radou predídete obrovskému problému.

Naozaj to nie je drahé? Medzi ľuďmi existuje povedomie, že právnici sú drahí.

Nie je to drahé. Skúste si objednať okná, zámočníka alebo si dajte spraviť kúpeľňu či opraviť batériu. My sme v týchto číslach. Samozrejme, pri väčších projektoch sme inde, ale keď ide o jednoduchú radu, usmernenie, hodina u advokáta je znesiteľná v rovnakej rovine, ako keby ste išli k zubárovi alebo si objednali inštalatéra.

Na čom staviate firemnú kultúru, aby sa vaši zamestnanci cítili dobre a chceli u vás pracovať?

Na zdravých, dobrých, úprimných ľudských vzťahoch, na komunikácii. Človek je hodnota sama osebe, čiže nechceme žabomyšie vojny.

Keď treba niečo rýchlo vyriešiť, komunikácia zvykne byť heslovitá, rásnejšia. Nedochoádza aj ku konfliktom?

Každý sa musí stotožniť s hodnotami ako profesionalita a kvalita. My sme v prvom rade profesionáli. Samozrejme, každý robí chyby, ale musíme byť profesionáli, lebo keď nie sme profesionáli, sme amatéri, a keď sme amatéri, nemôžeme za to pýtať peniaze. Keď vystavujem faktúry klientom, pýtam sa, či sme boli pridanou hodnotou alebo nie. Lebo keď som nebol pridanou hodnotou, hanbím sa za to vypýtať peniaze.

V čom má byť tá pridaná hodnota?

V tom, že klient dostane, čo chcel a čo potreboval. Niekam ho posúvam. Aj dnes som tu mal klienta, kto-

rý niečo chcel. Úprimne som mu povedal, že touto cestou sa nikam nedostaneme, aj keď bola táto cesta zdanlivo pre našu kanceláriu ekonomicky výhodnejšia. Sedeli sme dlho, ale na konci povedal, že áno, asi hovoríš rozumnejšie. Samozrejme, je to o vzťahu, a keď si klient niečo želá, trvá na tom a je to v súlade so zákonom, tak to urobíme.

Hodnota transakcií vašej kancelárie bola za minulý rok, podľa vašej stránky, 650 miliónov eur. To je pre bežných ľudí astronomická suma...

Hodnota transakcií nemá nič so ziskom firmy. Hodnota transakcií je majetok, ktorý bol v hre pri našej práci. Niekedy je menej hodnotná vec právne náročnejšia. Pri vyšších hodnotách transakcií je však aj vyššia miera zodpovednosti. My ako advokáti zodpovedáme za škodu, ktorú spôsobíme nesprávnou radou. Máme síce poisťky, ale tie nie sú nekonečné.

Mieril som tam, že sú ľudia, ktorí sa zmenia, keď im prejdú cez ruky obrovské peniaze. Čo vy osobne robíte, aby vás peniaze neovládli?

Pokušenie, že človek riadi veci a má ich pod kontrolou, je tu vždy. V mojom okolí však mám toľko príležitostí stretnúť sa s ľudskou krehkosťou a slabosťou, že to ma vždy vráti do správneho postoja. Mám možnosť denne stretať toľko ľudskej krehkosti a slabosti, že viem, že zajtra tam môžem byť tiež. Človek dostal a môže aj stratiť. Neberiem to tak, že to je výsledok len môjho snaženia. Je to miera pokory v tom, že peniaze nie sú hlavná hodnota. Som rád, že tá služba pomáha, je aj zapltená, ale snažím sa správať zodpovedne.

Vo vašej firme sa venujete aj prosociálnym projektom. O čo ide?

Robíme to už 13 rokov. Robiť prosociálne projekty bolo vždy patrilo k advokátskemu

povolaniu. Poskytujeme bezplatné právne poradenstvo pre nadáciu PROVIDA. Táto nadácia sa dlhodobo a úspešne venuje deťom z detských domovov v programe Buddy. Taktiež bezplatne pomáhame Centru Memory. Centrum sa venuje ľuďom s Alzheimerovou chorobou.

Od tohto roka ste aj predsedom Slovenskej advokátskej komory. Pridala vám táto funkcia veľa práce?

Veľa. Musel som si reorganizovať pracovný, rodinný aj osobný čas. Aj súčasná spoločenská situácia prináša veľké výzvy pre advokáciu, jej nezávislosť a postavenie v spoločnosti. V jednom rozhovore som sa vyjadril, že si nepamätám, kedy som tak veľa pracoval ako za posledného pol roka.

Prečo ste prijali túto pozíciu?

Prijal som to ako vyjadrenie spoločenskej zodpovednosti. Mne advokácia osobne veľa dala a je čas niečo vrátiť späť – jednak advokácii a jednak spoločnosti. Neberiem to len ako vedenie samosprávnej organizácie. Zobral som to aj preto, že úloha advokáta je v spoločnosti nedocenená.

Čo by ste na záver odkázali budúcim advokátom? Prečo ich bude Slovensko naďalej potrebovať?

Vôbec nemám obavu, že ich v budúcnosti nebudeme mať dostatok. Dôležité je, aby to boli ľudia chápujúci svoje zamestnanie ako povolanie, ku ktorému neodmysliteľne patria hodnoty. Advokátsku etiku máme na veľmi vysokej úrovni, čo do predpisov a pravidiel. Dôležité je stotožniť sa s ňou a chápať, že nie je samoučelná, ale že pomáha človeku robiť dobre svoju prácu, aj keď je to často prácnejšie a očakávaný výsledok sa pri rešpektovaní etiky nemusí vždy dostaviť.

Ján Heriban

Kardinál Jozef Tomko: K Vianociam by sme sa nemali utiekať ako k bájke

Kardinála Jozefa Tomka netreba osobitne predstavovať. Obdivuhodné je, že vo veku 97 rokov dokázal absolvovať cestu z Ríma na Slovensko, kde oddychoval v kúpeľoch a stretol sa aj s pápežom Františkom. Exkluzívne pre Nové mesto si zaspomínal na toto stretnutie a v miernom predstihu sme sa ho pýtali aj na blížiacu sa Vianoce. Zamyslel sa, čo odkazujú sviatky narodenia Pána človeku, a zaspomínal si aj na to, ako vyzerali Vianoce u nich doma, keď bol mladý.

Ktorý moment pápežovej návštevy bol pre vás osobne najsilnejší?

Určite to bolo moje stretnutie s ním na štadióne v Košiciach. Asi ani nečakal, že ma tam nájde, a z ničoho nič sme sa stretli. To bolo veľmi milé, povedal by som, že skoro „domácke“ stretnutie, lebo sme sa ako dvaja Rimania stretli na Slovensku. Obaja sme sa tešili. No azda najviac sa tešili ľudia.

Ako ste vnímali stretnutie Svätého Otca s mladými, na ktorom ste sa zúčastnili aj vy?

To bolo čosi, čo sa nedá opísať, to treba zažiť a prežiť. Myslím si, že mladí to prežívali veľmi intenzívne.

Čo hovoríte na to, ako pápeža prijali Slováci?

Ľudí bolo dosť. Chceli sa Svätému Otcovi pochváliť programom, ktorý pripravili, a on to ocenil.

Zachytili ste aj nejaké hodnotenia členov pápežskej delegácie, napríklad, ako sa im páčilo Slovensko?

Bolo to veľké ocenenie z ich strany. Hovorili, akú máme peknú krajinu. Tí, čo na Slovensku dovtedy neboli a nepoznali ho, boli

naozaj prekvapení krásou krajiny. Vnímali, že Slováci sú ľudia srdca a srdcom aj odpovedali pápežovi. Z jednej aj druhej strany bola táto návšteva veľmi ocenená.

Na konci generálnej audiencie pápež zakončil správu o návšteve Slovenska tým, že prosí Pána o milosť, aby táto cesta priniesla bohaté ovocie.

Čoskoro budeme opäť sláviť Vianoce. Čo by mal tento sviatok znamenať pre človeka?

Ak sa chceme radovať z Vianoc a získať niečo pre seba, mali by sme si uvedomiť, že Vianoce sú skutočnosťou. Ježiš Kristus sa naozaj narodil, je to konkrétna ľudská osoba, ktorá tu žila. Potom môžeme prijať to, čo prináša. Prináša nielen lásku, ale aj učenie, pohľad na Boha, človeka a svet. To je Ježiš Kristus, ktorý prináša čosi, čo je trvalé. A trvalá je jeho láska, ktorú on vyučoval a prinášal celému ľudstvu. Toto majú Vianoce znamenať pre človeka – že Boh je skutočná láska, ktorá sa má aj dnes vteliť do ľudských srdc a dáva sa ľuďom, aby ich získala pre Boha. Boh chce cez svoju lásku v ľuďoch rozšíriť vzťah naozajstnej lásky, ktorá sa rozdáva, prináša pozitívny vzťah jedného k druhému.

Ak sa chceme radovať z Vianoc a získať niečo pre seba, mali by sme si uvedomiť, že Vianoce sú skutočnosťou.

Svätý Otec František a kardinál Jozef Tomko na stretnutí s mladými na Štadióne Lokomotíva v Košiciach 14. septembra 2021

K Vianociam by sme sa nemali utiekať ako k bájke, povesti alebo ako k niečomu materiálnemu.

Ako ste trávili Vianoce v detstve a mladosti? Na čo si najradšej spomínate?

V našej rodine sme prežívali Vianoce uprostred spoločnosti, ktorá bola zaplavená tlakom materializmu a popieraním viery. Veda sa snažila vymazať osobu Ježiša z Nazareta z existencie viery tak, aby Ježiš Kristus nemal čo povedať. S tým sme bojovali v mladosti a bolelo to. To bolo chápanie, ktoré sa nám predstavovalo ako jediné, pravdivé, vedecké. Naša viera sa vzpiera takémuto chápaniu Ježiša Krista. Už ako mladí sme si začali utvárať svoju vieru, zosobňovať ju, aby to bolo čosi reálne, čo nás hreje. Toto sme si museli vydobýť, očistiť a z toho žiť. Vianoce sa stali súčasťou nášho každodenného života.

Ježiška sme si predstavovali ako malé, ale milostivé dieťa, kto-

ré prinášalo niečo podstatné – lásku. Naše chudobné rodiny sa stali miestom, kde sa malý Ježiško narodil a rástol svojou láskou. Bola to príležitosť osláviť, že Ježiško sa tu narodil, naozaj tu bol a narodil sa pre nás.

Ako u vás vyzerala štedrá večera?

Bola veľmi skromná. Rodina sa na štedrý večer schádzala a toto stretnutie bolo stretnutie lásky. Láska Ježiša Krista sa stávala viditeľnou. Jedli sme to, čo nám najviac chutilo – cestoviny, hubovú polievku. Darčeky sme dostávali, ale nemali sme na nejaké zvláštne dary. Rodičia nám kupovali to, čo nám bolo užitočné a potrebné – šaty, knihy alebo iné potreby.

Chodievali ste na polnočnú svätú omšu?

Samozrejme. V pamäti mi ostalo, že v noci napadol sneh a ten vŕzgol pod našimi nohami. To nám

vnikalo do uší aj do srdca. Prvú vianočnú noc sme prežívali v teple domova, v úzkom kruhu rodiny. Nechodili sme na návštevy, až neskôr. Tí, ktorí sa na Vianoce vracali zďaleka domov a stretli sa na polnočnej, sa vo veľkom vítali a pozdravovali. Láska vypukla a rozlievala sa. Kristova láska sa okamžite stala konkrétnou, ľudskou, vtelila sa do nás. Keď sa rozozvučal organ a naplno sa spievali koledy, celý kostol sa ozýval. To sa vŕvalo do našich uší a pamäti.

Potom na Štefana sa začalo koledovanie v kolektívoch. Chlapi sa zobrali a od jedného konca dediny po druhý, od rodiny k rodine, spievali koledy jednu za druhou. Pridali aj pár slov ako pranie. Takto sa celá dedina ohriala Kristovou láskou.

Pripravovali a nacvičovali sme tiež divadlo a program pre mládež. Vystúpenia boli v kultúrnom dome, ktorý na tento účel pripravili kňazi.

Vstávajúte, pastieri...

(Úryvok)

Vytryskla láska. Božský uzlík svetla
pred zrakom svojich leží v maštali.

Tam si sa, Matka, s celým ľudstvom stretla,
nie s pastiermi, čo nemí zastali

na dosah ruky, tvárou k svojmu Bohu,
premenení len dychom prostoty.

Nestúpam k rojom hviezd dnes na oblohu –
mám svetlo v sebe. Dieťa, si to ty,

si to ty, večné, opustené Slovo,
čo sa mi bratsky dalo na kríži,
a prijímam ho s tebou podielovo.

Si v mojej duši. Vravíš: Miluj, ži...

December 2002

Milí čitatelia,

blíži sa láskavá poézia Vianoc. Ježiš sa opäť stáva dieťaťom, aby nám povedal, že Boh nie je ďaleko. Úprimne vám želáme pokojné a milostiplné vianočné sviatky a do blížiaceho sa roku 2022 veľa zdravia, lásky a vzájomného porozumenia.

Ďakujeme za vašu priazeň a podporu – duchovnú i materiálnu. Potrebujeme ju. I v novom roku sa budeme snažiť prinášať vám hodnotný obsah.

Povzbudzujeme vás, aby ste časopis ponúkli aj svojim priateľom a známym. Ďakujeme!
Vaša redakcia

Traja králi

Šli za hviezdou, čo vtrhla do ich snov
a priviedla ich, múdrych, k Betlehemu.
Hľadali, našli. S hviezdou radostnou
sa poklonili Novorodenému.

V maštali na nich čakal Boží Syn –
práve čo pokoj vdýchol do vesmíru.
Nový svet povstal z dávnych rozvalín
a prameň lásky našiel svoju silu.

Vedeli králi – Pravda zjavená
je tu na slame pre toho, kto vidí
srdcom. Má Dieťa meno nad mená
a bude cestou, bude naším žítím.

Vedeli králi – tu je nový Kráľ,
obetou lásky zmení bolesť sveta,
veď práve teraz sa mu navždy dal.
– Boh, bratia, iba v pokore sa stretá...

Peter Volek

Posolstvo encykliky pápeža Františka *Fratelli tutti*

Druhá časť

Pápež František sa vo svojej encyklike *Fratelli tutti*, ktorú podpísal v Assisi 4. októbra 2020, inšpiroval sv. Františkom, najmä jeho návštevou sultána al-Malika v Egypte, a dokumentom *Fratellanza umana* (O ľudskom bratstve), ktorý podpísal v Abú Dabí 4. februára 2019 spolu s veľkým imámom mešity Al-Azhar Ahmadom Al-Tayyebom. Je to jeho druhá sociálna encyklika po encyklike *Laudato si'*.

V tejto druhej časti predstavenia encykliky pápeža Františka si priblížime jej zvyšné kapitoly.

V piatej kapitole s názvom *Najlepšia politika* sa pápež zameriava na politiku. Politika má byť zameraná na spoločné dobro, lebo iba tak napomáha rozvoju spoločného bratstva. Spoločné dobro predstavuje akýsi balík hmotných statkov, z ktorého sa zabezpečí starosť o tých ľudí, o ktorých sa nedokáže postarať ich rodina, čiže o chorých, postihnutých, migrantov, starých, nevládných ľudí, ženy v starostlivosti o deti, núdznych. Najviac ho ohrozujú populizmy a liberálne záujmy v prospech mocných. V tejto časti pápež zdôrazňuje aj dôležitosť národa a jeho rozvoja. Takisto si všima prácu, ku ktorej má mať prístup každý. Pomoc chudobným má byť dočasná. Láska predstavuje užitočnú cestu na premenu dejín, má zahrnúť aj inštitúcie, techniku, vedu. Potrebné je aj vzdelávanie a rozvoj solidarity. Trh nevyrieši všetky problémy, ako to ukázala aj pandémia. Nevyhnutná je aj reforma OSN a svetového hospodárstva a finančníctva. Treba tiež zlepšiť vymožiteľnosť práva, na pomoc chudobným krajinám je potrebné uprednostniť multilaterálne dohody. Nutné je usilovať sa o bratstvo v politike, čo je politická láska k bližnému. Treba kráčať k civilizácii lásky. Dôležité je používať prin-

cíp subsidiarity (čo môže urobiť nižší verejný orgán, nemá za neho rozhodovať vyšší) a solidarity. Pápež tiež upozorňuje na najväčšie spoločenské zlá, ktoré treba odstrániť: vojny, terorizmus, obchodovanie s ľuďmi a ľudskými orgánmi, zneužívanie detí, prostitúciu. Potrebné je zasadzovať sa o uznanie dôstojnosti každého človeka, o toleranciu, pokoj. Pápež nás vyzýva: Pýtajme sa: Koľko lásky som vložil do svojej práce?

V šiestej kapitole sa pápež zaoberá dialógom a sociálnym priateľstvom. Dialóg pomáha lepšiemu životu, ale v sociálnych sieťach často chýba. Mnohí sa snažia ovplyvniť verejnú mienku. Internet môže pomôcť rozvoju ľudskej rodiny, je to Boží dar. Musíme sa naučiť odhaľovať skreslenie pravdy v médiách. Ľudská dôstojnosť pripadá každému, preto nikoho nemožno zabíjať. Mravné normy zakazujúce zlo samo osebe nepoznajú výnimku. Treba rozvíjať kultúru stretania, hľadať to, čo nás spája. Netolerancia domorodého obyvateľstva je formou násillia. Kultúrny pakt rešpektujúci mnohosť kultúr je možný len prostredníctvom lásky.

V siedmej kapitole načrtáva pápež František cesty k novému stretnutiu. V mnohých častiach

*Cesta k zmiere-
niu znamená
spoluprácu,
službu bližnému,
zmierenie, kultúru
stretania s naj-
chudobnejšími.*

sveta sú potrebné trvalé cesty k mieru. Cesta k zmiereniu znamená spoluprácu, službu blížnemu, zmierenie, kultúru stretania s najchudobnejšími. Kristus bol proti násiliu (Mt 20, 25-26; Mt 18, 22-25). Prví kresťania mali čnosť trpezlivosti, tolerancie, chápania (2 Tim 2, 25; Sk 2, 47, 4, 21). Keď Ježiš hovoril o meči, je to o vernosti vlastnému rozhodnutiu znášať nevyhnutný konflikt (Mt 10, 34-36). Neznamená to zriekať sa vlastných práv, ale naznačiť druhému, aby sa zriekol bezprávia. Máme sa zrieknuť pomsty, zlo premáhať dobrom, odpúšťať. Jednota je nad konfliktom. Nesmie sa zabudnúť na šoa (holokaust), na zvrhnutie atómových bômb na Hirošimu a Nagasaki, na obchodovanie s otrokmi, na etnické čistky. Odpustenie neobsahuje zabudnutie, znamená vzdať sa pomsty. Spravodlivosť vyžaduje trest. Vojná je stálou hrozbou, cesta k trvalému mieru je ešte dlhá. Vojná je ničením všetkých práv a životného prostredia. Charta OSN je cestou k mieru a spravodlivosti. Už nemožno hovoriť o spravodlivej vojne. Teraz prebieha rozkúskovaná svetová

vojná. Po skončení studenej vojny sa neobnovilo úsilie o mier, ale súkromné záujmy prevládali starostlivosť o spoločné dobro, čo uvoľnilo cestu k vojne. Odstrašovanie biologickými, chemickými a jadrovými zbraňami je neprimeraná odpoveď na riešenie problémov. Morálnou povinnosťou je odstránenie všetkých jadrových zbraní. Namiesto investícií do výroby zbraní nech sa vytvorí fond na podporu chudobných krajín. Už pápež Ján Pavol II. vyhlásil, že trest smrti nie je morálne vhodný a trestnoprávne je nepotrebný. Trest smrti je neprípustný. Doživotné väzenie je skrytý trest smrti.

V poslednej kapitole pápež František rozvíja myšlienku spolupráce náboženstiev v službe bratstva vo svete. Otvorenosť voči Otcovi pomáha rozvíjať bratstvo. Hlavné krízy moderného sveta spočívajú v zatemnení svedomia, v obmedzení náboženských hodnôt, v dominancii individualizmu a materializmu. Hlavné slovo vo verejnej debате nemajú mať len mocní a vedci, ale aj náboženské myšlienky. Cirkev rešpektuje autonómiu politiky, ale vyzýva na spo-

ločné dobro a skutočný ľudský rozvoj. Cirkev neodmieta nič, čo je v náboženstvách pravdivé a sväté (Druhý vatikánsky koncil, deklarácia *Nostra aetate* 2). Pre nás je prameňom ľudskej dôstojnosti evanjelium. Ako Cirkev požadujeme v krajinách, kde sme, náboženskú slobodu pre nás aj pre nekresťanov. Je to základné ľudské právo. Prosíme Boha o posilnenie jednoty Cirkvi (Jn 17, 21). Potom si pápež všíma, v čom sa môžeme zjednotiť aj s príslušníkmi iných náboženstiev. Je to v úsilí o mier, o pomoc chudobným. Terorizmus nepochádza z náboženstva, treba ho odsúdiť. Nakoniec pápež František spomína osobnosti, ktorými sa inšpiroval. Predovšetkým to boli svätí, ale aj príslušníci iných cirkví a náboženstiev: sv. František z Assisi, ale aj Martin Luther King, Desmond Tutu, Mahátma Gándhí, bl. Charles de Foucauld.

Encyklika završuje modlitbou k Stvoriteľovi. Hoci encyklika vychádza z evanjeliového posolstva o milosrdnom Samaritánovi, napísaná je tak, že dokáže osloviť aj ľudí iných náboženstiev a všetkých ľudí dobrej vôle.

Maria Voceová

Základné stanovky Hnutia fokoláre

1920
Chiara
Lubichová
2020

Chiara Lubichová bola zakladateľka a prvá prezidentka Hnutia fokoláre, ako aj plodná autorka. Pri stom výročí jej narodenia (1920) si prejdeme niektorými dôležitými etapami Chiarinho života.

Roky 1988 – 1990

História ich definície, od prvých pravidiel po schválenie stanov v roku 1990.

„Bude však Boží zámer s týmto hnutím zavŕšený? Bude sa iba musieť upevniť vo svojej pozícii alebo vznikne niečo iné? Zo skúsenosti viem, že uvidíme nové veci.“ Takto sa v roku 1977 vyjadrila Chiara Lubichová. Tým, ktorí mali výsadu pracovať s ňou na majstrovskom diele, akým sú Základné stanovky Máriinho diela, zostal dojem, že vstúpili do jej vzťahu s Duchom Svätým, ktorý jej „diktoval“ nové slová pre Dielo.

História Hnutia fokoláre je poznačená dvoma neoddeliteľnými skutočnosťami. Na jednej strane je to univerzálnosť, snaha o jednotu, ktorú Boh vložil do hnutia, vďaka čomu sa šírilo do všetkých končín sveta. Na druhej strane osobitný aspekt, vlastný každej ľudskej inštitúcii, ktorý historickým udalostiam súvisiacim s konkrétnymi osobami a vecami vymedzuje duchovnú realitu. Cirkev od začiatku chápala, že toto kresťanské spoločenstvo, ktoré malo svoje korene v evanjeliu a odtiaľ čerpalo normu uplatniteľnú v živote, je zárodkom novej malej rastliny.

Prvú žiadosť o napísanie stanov sformuloval vtedajší tridentský arcibiskup Mons. Carlo De Ferrari. Chiara odpovedala zostavením a odovzdaním stanov Hnutia fokoláre o láske s podtitulom Apoštoli jednoty. Boli schválené 1. mája 1947 pre tridentskú diecézu a po skúšobnom roku boli obnovené na tri roky. Stretnutia s Ignom Giordanim v roku 1948

a Pasqualem Foresim na konci roku 1949 priniesli veľké novinky, ale aj ťažkosti pri hľadaní právnych formulácií, ktoré by boli pre rodiacu sa realitu prijateľné. Prítomnosť členov žijúcich v manželstve bola pre fokoláre zásadná a kňazské povolanie, ktoré sa prejavilo u fokolarínov-laikov, dávalo jasne najavo, že budú mať osobitý vzťah s Kristovým kňazstvom, ktoré sa u niektorých z nich mohlo realizovať aj v služobnom kňazstve. Ešte však nenastal čas, aby Cirkev schválila rodiace sa hnutie. Intenzívna práca na tvorbe pravidiel, ktorá nenašla súhlas v Cirkvi, sa pre Chiaru stala „miestom bolesti“, pretože charismatický a právny aspekt sa ešte definitívne nestretli. Najvyššia posvätná kongregácia Svätého oficína skúmala hnutie od roku 1948 do roku 1957. V stanovách z roku 1954 výrazne vystupuje do popredia charisma, uskutočnenie Ježišovho testamentu „...aby boli všetci jedno...“ (Jn 17, 21), ale mnohí, ktorí už žili spiritualitu, ešte neboli zahrnutí do pravidiel. Stalo sa tak až v návrhu stanov z roku 1958, podľa ktorých hnutie tvorí „rád“ (fokolaríni a fokolarínky žijúci v panenstve a fokolaríni žijúci v manželstve), „liga“ zahŕňajúca kňazov a rehoľníkov a „laické hnutie“. V roku 1959 otec Giacomo Martegani, jezuita, vstúpil do prípravy piatich pravidiel. V roku 1960 bolo hnutie zverené skupine biskupov vymenovaných Biskupskou konferenciou Talianska a prišla žiadosť o ďalšie vypracovanie pravidiel: prehľad niektorých základných noriem pre budúce ustanovenie mužského sekulárneho inštitútu Máriinho diela a ženského sekulárneho inštitútu Máriinho diela.

Tým, ktorí mali výsadu pracovať s ňou na majstrovskom diele, akým sú Základné stanovky Máriinho diela, zostal dojem, že vstúpili do jej vzťahu s Duchom Svätým, ktorý jej „diktoval“ nové slová pre Dielo.

1990: Chiara Lubichová dostáva z rúk kardinála Eduarda Pironia Základné stanovy Máriinho diela.

„Boh viedol Cirkev a osvietil ju, aby nás nenechala v opustenosti. Bol zakladateľom a tvorcom nádherného diela, ktoré malo vzniknúť a ktoré stvárnil výlučne on, a živil ho svojím Duchom.“ (*Il grido*, Città Nuova, 2000) S pomocou niektorých zreých fokolarínok a fokolarínov a zásadného prínosu dona Foresiho a Giordaniho Chiara prepísala a predstavila podľa požiadaviek Cirkvi dvoje odlišné stanovy – jedny pre fokolarínov a druhé pre fokolarínky, ktoré však brali do úvahy iba zasvätené osoby. Všetky ostatné povolania, ktoré v tom čase v Diele existovali, boli do stanov vložené ako „pričlenené“ vo vzťahu k fokolarínom a fokolarínkam.

Napokon, niekoľko mesiacov pred otvorením Druhého vatikánskeho koncilu, 23. marca 1962, prišlo dlhoočakávané schválenie Stanov fokolarínov *ad experimentum* pápežom Jánom XXIII. Nasledujúci rok boli schválené pravidlá pre ženskú sekciu, ktoré boli takmer zrkadlovým obrazom mužských. Aj v radosť zo schválenia zostali pochybnosti a bolesť, pretože tieto dve oddelené pravidlá nevyjadrovali jednotu Diela, ktoré je jedno, zrodeného z jednej charizmy. Pavol VI. napokon navrhol preskúmať spôsob, ako spojiť obe sekcie Diela. Spojivko sa našlo: Koordinačná rada, ktorá je vyjadrením jednoty Diela vo vzťahu k von-

kajším spoločným podujatiam.

26. januára 1966 tá istá Koncilová kongregácia schválila stanovy. Napriek tomu, že Chiara a ďalší predstavitelia hnutia si boli vedomí, že na revízii troch stanov bolo potrebné ešte pracovať, schválenie im dávalo istotu, že Cirkev teraz pokladalo Máriino dielo za plod, čo vzišiel zo stromu Cirkvi.

Koncilové ovzdušie prinášalo aj inovácie v organizácii Cirkvi. Kardinál Wright 21. decembra 1978 oznámil, že na základe nariadenia pápeža Jána Pavla II. prešlo Hnutie fokoláre spod Posvätnéj kongregácie pre klérus pod Pápežskú radu pre laikov. Medzitým bol vyhlásený nový Kódex kánonického práva. Kardinál Opilio Rossi, predseda novej rady, navrhol Chiare, aby sa opäť vrátila k stanovám a popísala skutočnú situáciu života a štruktúry Diela. Bola to zdĺhavá práca, pri ktorej bolo potrebné brať do úvahy plody ekleziologickej a medzináboženského dialógu, ako aj dialógu s ľuďmi bez náboženského presvedčenia. Ľudia patriaci k týmto realitám sa stali súčasťou Diela. Chiarina radosť bola veľká, keď v roku 1990 dostala z rúk kardinála Eduarda Pironia Základné stanovy Máriinho diela s dekrétom o schválení. Právna norma sa konečne ukázala ako „kalich, ktorý mohol pojať charizmu prijatú od Boha“.

Všetci členovia Diela boli v stanovách nejakým spôsobom zahrnutí. Stále však ešte existovala určitá neistota v tom, aby sa zdôraznila milosť prorocka charizmy v Cirkvi, v načúvaní Duchu Svätému, vyžadujúca si prispôbiť normu životu. Základné stanovy Máriinho diela predstavujú Hnutie fokoláre ako združenie veriacich s odvetviami, ktoré zahŕňajú všetky povolania: početný a členitý „ľud“, usporiadaný do sekcií (fokolaríni a fokolarínky), vetiev, hnutí, všetky upriamené na dosiahnutie jediného cieľa, jednotu. „V týchto dňoch som si viac ráz pomyslela, že keby som zomrela, do druhého života by som si so sebou vzala radosť, že som prispela k Božiemu dielu, ktoré po mne zostane, pretože je Cirkvou“.

Obraz a povaha Diela

Z príhovoru fokolarínom, 7.7.1962
Existuje však aj iná tvár hnutia a tou je jeho vnútorný život, jeho história, ktorú možno vidieť zvnútra. Je to koreň všetkého, čo sa deje navonok. (...) Je to príbeh pomalého a zložitého procesu, akým je aj samotný život, ktorý poznali niektoré zásadné fázy. Možno povedať, že tieto etapy, teda štádia vývoja, ktoré stále jasnejšie formovali samotný obraz a povahu Diela, presne zodpovedali jednotlivým stanovám, ktoré boli predložené Cirkvi.

Ezio Aceti

Ako viesť k modlitbe v ranom detstve

Posvätno v nás treba rozvíjať a modlitba je tou základnou obživou. Preto máme deťom pomáhať, aby sa živili „duchovným mliekom“ (porov. 1 Pt 2, 1 – 8).

V tomto článku sa budeme venovať trom témam:

- 1. Prečo sa modliť?**
- 2. Kedy sa modliť?**
- 3. Ako sa modliť?**

1. Prečo sa modliť?

Úlohou kresťana je počúvať vnútorný hlas. Svätý Serafim Sarovský (1754 – 1833), veľký mystik a pravoslávny svätec, povedal: „Úlohou kresťana je mať Ducha Svätého.“ Tu je teda srdce modlitby, ústredný bod celej náboženskej výchovy: pripraviť dušu tak, aby mohol pôsobiť Duch Svätý. Pretože Duch Svätý tým, že je láska, prichádza tam, kde je láska, potreba, prosba, pokora. Ježiš nás pozýva, aby sme počúvali Pastiera, jeho hlas. Ako však možno mať dušu pripravenú, otvorenú na zachytenie tajomstva, hlasu? Treba sa v tom cvičiť a chcieť. Túto vôľu byť s Bohom je potrebné pestovať.

Veľkou pomocou je samotná skutočnosť, že v každom človeku je už prítomná túžba po Bohu. Tú však treba kultivovať, rozvíjať s prihliadnutím na ľudský rozmer každého človeka a najmä dieťaťa. Ako to robiť, akú metódu použiť?

Prichádza mi na myseľ pelikán. Pelikán je vták, ktorý koná osobitým spôsobom: vzlietne vysoko, a keď uvidí ryby v mori, uloví ich, požuje, potom sa vráti k mláďatkám a dá im rozdrvenú potravu, aby ju boli schopné zjesť. Takto by si mal po-

čínať každý veriaci rodič alebo pedagóg. Žiť podľa evanjelia, Slova, a odovzdávať ho deťom s ohľadom na ich vek a spôsob myslenia. Vieme, že evanjelium (to sú tie ryby) je pravdivé, je potravou pre náš duchovný život, a aby sme ho pochopili, je potrebné podľa neho žiť. A treba o ňom vydávať svedectvo.

Potom, čo sme sa na osobu pozreli ako na „náboženskú bytosť“ a „na stvorenie v modlitbe“, po stručnom opise charakteristík vývinu dieťaťa a etapy detstva, sa pozrieme na to, akým spôsobom sa môžeme s deťmi modliť. Vieme, že existuje veľa rôznych, určite veľmi dobrých prístupov, takže sa pokúsime naznačiť iba niekoľko návrhov rešpektujúcich svet dieťaťa. Cieľom je, aby dieťa vnímalo, že modlitba je čosi prirodzené, krásne a radostné. Čo môžeme urobiť, aby dieťa modlitbu takto vnímalo?

Zo strany rodičov či pedagógov sú potrebné dva prístupy, vďaka ktorým sa modlitba pre deti stane niečím dôležitým a motivujúcim:

- decentralizácia
- zjednodušenie

Decentralizácia

Aby dospelí dokázali pochopiť osobnosť dieťaťa, je potrebná skutočná decentralizácia ich konania voči dieťaťu. Rodič alebo pedagóg sa preto musí „vcítiť do kože dieťaťa“ a pokúsiť sa vidieť veci tak, ako ich vníma ono. Vďaka tomu dieťa pochopí, že vyslovená modlitba nie je len súbor slov, ale týka sa ho osobne, jeho podstaty. Takto si dieťa môže modlitbu viac zvnútorniť. Decentralizácia pomáha štruktúro-

Žiť podľa evanjelia, Slova a odovzdávať ho deťom s ohľadom na ich vek a spôsob myslenia.

vať chvíle modlitby v plnom rešpektovaní času, keď sa s dieťaťom modlíme, a spôsobu, akým sa rozpráva s Bohom.

Zjednodušenie

Slová, ktoré ako dospelí vyslovujeme, by mali byť zrozumiteľné. Modlitbu je teda potrebné odriekať pomaly a niekedy ju aj vysvetliť. Dávajme si však pozor, aby sme nečakali, že dieťa všetkému porozumie. Neraz skutočne nechápe celý význam, ale na tom nezáleží. Rodičia a pedagógovia vedia, že v dieťati prebýva Duch, ktorý ho osvieti a poučí o zmysle zážitku, ktorý počas modlitby prežíva. Dieťaťu tiež vysvetlíme, že v jeho srdci je prítomný Ježišov hlas, ktorý sa mu prihovára. Cez zjednodušenie dieťa ľahšie pochopí, „ako sa modliť“.

2. Kedy sa modliť?

Všetci vieme, že život každého dieťaťa tvoria veľmi konkrétne činnosti: vstane, oblečie sa, naraňajkuje, ide do škôlky, potom obeduje, večeria a napokon ide spať. Všetky tieto aktivity si postupne osvojuje, až sa preňho stávajú návykom a pomáhajú mu organizovať si čas. Takto časom získava kontrolu nad samým sebou a nad realitou. Táto

skutočnosť je vlastná všetkým deťom. Na základe toho preto môžeme jednoducho povedať: opakovanie, rituály a symboly sú vhodné pre každé dieťa.

Pokúsme sa prehľbiť tieto tri charakteristiky:

- **Rituál:** je prejavom zvyku, ktorý nám pomáha zapamätať si niečo známe. Obrad sa používa jednak pri krásnych veciach (pomyslime na liturgiu, ktorá nám pripomína Ježišovo umučenie a zmŕtvychvstanie), ale môže človeku pomôcť aj pri ochrane pred strachom. Deti vkladajú časť svojho strachu do rituálu, to znamená do známych činností. Strach z neznámeho, z toho, čo bude ďalej, je typický pre deti, ktoré na rozdiel od dospelých ešte nemajú skúsenosti.

- **Opakovanie:** opakovanie, teda vykonávanie tých istých vecí, podporuje porozumenie, učenie a rozvíja pamäť. Opakovanie rovnakých činností má teda funkciu upokojiť, vedie k chápaniu a v budúcnosti k zvnútorneniu.

- **Symbol:** symbol má zástupnú funkciu, je náhradou niečoho. Symbol pomáha spojiť si objekt, ktorý nie je prítomný, s tým, čo máme pred sebou. Pre dieťa to môže byť napríklad plyšová hračka, ktorá

mu má pripomínať mamu. Uvidíme, že v prípade modlitby symbol pomôže prepojiť ideu a predstavivosť s niečím konkrétnym a so zážitkom, imaginárne s realitou, transcendentné s niečím podstatným.

Prenesme teraz tieto vlastnosti do reality, aby sme vstúpili do sveta dieťaťa a pomohli mu objaviť radosť z modlitby.

Modlitba vždy v rovnakom čase: poznačiť deň modlitbou je zásadné. Ak sa to dá, je dobré modliť sa s dieťaťom vždy v rovnakom čase, teda ráno, pred obedom, pred večerou a večer pred spaním. Osobitne by sme počas dňa mali dbať na tieto štyri okamihy strávené v modlitbe s dieťaťom. Deň sa začína a završuje modlitbou. Modlitbou tiež ďakujeme za jedlo a telesný život a zverujeme Ježišovi všetkých ľudí.

Aj v materskej škole môže byť čas štruktúrovaný pomocou chvíľ modlitby, ako napríklad ráno pred začatím rôznych aktivít, pred obedom a na konci pred odchodom zo škôlky. Škola a rodina sa tak cez výchovu k posvätnu podieľajú na tej najkrajšej skúsenosti, ktorú deti môžu zažívať.

Nedeľa – špeciálny deň Ježiša: Účast' na svätej omši je ďalším dôle-

žitým momentom pre život osobnej a predovšetkým komunitnej modlitby, pre pochopenie modlitby v jej rozmere spoločenstva, ľudu, ktorý spája Ježišova láska. Samozrejme, je dobré zväziť spôsob slávenia svätej omše, zvoliť formu vhodnú aj pre deti.

Deň narodenín: treba poznamenať, že my kresťania neraz zabúdame na modlitbu v deň narodenín. Práve v tento deň by sme mali špeciálne pamätať na poďakovanie Bohu za dar života. Krásne je pomodliť sa ešte pred narodeninovou oslavou a spoločne ďakovať Bohu za všetky dary.

Deň menín: netreba zabúdať ani na meninový deň, zvyčajne deň svätého, ktorého meno nesie naše dieťa, a modliť sa, aby sme sa dali viesť jeho príkladom. Aké je dôležité rozprávať dieťaťu o svätých, ktorí nás predchádzali a ktorí nás naďalej chránia!

Deň krstu: Žiaľ, málokto sa zvykne modliť a oslavovať pri príležitosti výročia krstu. V skutočnosti je to vážny nedostatok. Vďaka krstu nám bol zotretý dedičný hriech a v ňom sme sa znovuzrodili.

3. Ako sa modliť?

Neexistuje jeden spôsob, ako sa modliť, aj keď cieľ je spoločný pre všetky kultúry. Modliť sa znamená snažiť sa dostať do kontaktu s posvätnom, nadprirodzenom, Duchom, ktorý je pre nás kresťanov Ježišovým Duchom. Je to Ježiš-Osoba, ktorá je treťou osobou Trojice, ktorou je Boh. Dieťa vníma rodiča či pedagóga ako vzor. Preto pri náboženskej výchove treba pamätať na to, že dieťa v nás hľadá príklad. Položte si teda otázku, ako nás vidí.

Ponúkam zopár podnetov:

- *Pokľaknúť si:* pokľaknutie je spôsob, akým sa staviame pred Boha, je vyjadrením toho, že uznávame Boží majestát. Je to znak pokory stvorenia pred svojím Stvoriteľom. Úprimnej pokory, ktorá vôbec nie je potretím samého seba, ale znakom vďačnosti za dar ži-

vota. Ak dieťa vidí svojich rodičov pri modlitbe klačať, dokáže pochopiť, že Boh je veľký a dôležitý.

- *Zavrieť oči:* so zavretými očami sa dá lepšie sústrediť. Keď zavrieme oči, akoby sme zatiahli žalúzie pred vonkajším svetom, aby sme si mohli otvoriť srdce a dušu. Oči sú zatvorené, aby sme lepšie videli Ježišovo svetlo a lepšie počuli jeho hlas. Zatvoríme oči, aby sme vstúpili do svojho vnútra a objavili hlasy a myšlienky, ktoré by sme inak nemohli pochopiť. Pre dieťa je to všetko spočiatku zvláštne, pretože sa zvyčajne bojí tmy, ale potom, keď začne napodobňovať svojich rodičov a dá sa nimi viesť, začne chápať to, čo predtým vnímalo iba intuíciou: vnútorný svet. Na začiatku je to hra, ktorá ho pomaly vedie k intimitate a k svetu nadprirodzena.

- *Chytiť sa za ruky:* cez toto gesto môžeme zdôrazniť bratstvo prítomné v modlitbe. Bratský vzťah s ľuďmi, ktorí sú v chráme, ale aj s inými priateľmi, jednoducho tam, kde sa zídu ľudia, s ktorými sa môžeme modliť. V očiach dieťaťa je to čosi veľmi pekné a radostné, čo mu umožňuje pochopiť hodnotu priateľstva a krásu toho, že sme spolu.

- *Modliť sa so založenými alebo otvorenými rukami na znak ponuky:* týmto gestom lepšie zdôrazníme, čo robíme. Zložené ruky pomáhajú dieťaťu pochopiť, že nejde o hocikaké rozprávanie, ale o rozhovor s Bohom. Ruky teda skladáme ako prejav lásky a radosti z jeho prítomnosti, alebo ich otvárame na znak toho, že mu chceme ponúknuť samých seba a celý svoj život.

- *Vytvoriť kruh, mať pred sebou obrázok, vnútorne sa sústrediť na tichom mieste.* Všetky tieto spôsoby v nás evokujú prítomnosť lásky a pripomínajú nám, že robíme niečo dôležité. Počas dňa zvyčajne niet veľa priestoru na stíšenie. Dieťaťu však tieto chvíle pripomínajú Boží oltár, miesto, kde sa sprítomňuje Ježiš.

Deň sa začína a završuje modlitbou. Modlitbou ďakujeme za jedlo a telesný život a zverujeme Ježišovi všetkých ľudí.

Pápežovi pripravili výnimočný dar. Pri jeho výrobe sa vystriedali štyri páry ženských rúk

Jedným z originálnych darov, ktoré Svätý Otec počas návštevy Slovenska prijal, bol ručne tkaný obrus. Vyrobili ho zamestnankyne Sewn Bag v Košiciach. Ide o sociálny podnik, ktorý funguje v rámci Komunitného a podnikateľského centra Francis and Friends. Ľuďom so sociálnym znevýhodnením pomáha zaradiť sa do pracovného života.

Praktický dar odrážajúci usilovnú prácu

Obrus pre pápeža Františka bol vyrobený z čisto prírodných a lokálnych materiálov. Na prvý pohľad pôsobí jednoducho, jeho originalita však spočíva v kombinácii vlny, bieleného a bezfarebného lanu, ktoré dokopy vytvárajú netypický štruktúrovaný povrch.

„Chceli sme, aby obrus nepôsoobil ako obyčajná plachta, preto sme kombináciou materiálov a vhodnou technikou vytvorili zaujímavý reliéf“, vysvetľuje Zuzana Eliašová, zakladateľka projektu Sewn Bag.

Na výrobe obrusu s rozmermi 1 x 1,5 metra sa podieľala spolu s ďalšími tromi kolegyňami. Pozornému oku podľa jej slov neujdú niektoré zaujímavé detaily, ako napríklad ten, že na štruktúre látky sa odráža technika tkania každej jednej z nich.

Ako prezradila, myšlienka podarovať niečo z vlastnej tvorby bola veľmi spontánna. Obrus bol totiž pôvodne určený na predaj. Keď však prišla ponuka venovať niečo Svätému Otcovi, neváhali ani chvíľu.

„Vnímame, že pápež František je veľmi citlivý na otázky sociálneho charakteru, preto sme si mysleli, že podarovať mu niečo vyrobené rukami našich zamestnancov by sa mohlo naozaj hodiť.“

Foto: Francis and Friends

Zamestnankyňa Sewn Bag pri práci

„Učíme ľudí hodnotiť veci“

S tkaním pritom začali len pred necelým rokom. Na začiatku podľa Eliašovej stála jednoduchá vízia. Ľudí, ktorí k nim prichádzali, chceli nielen naučiť pracovať, ale im aj ukázať, akú hodnotu má každá vyrobená vec. Preto si do svojej dielne v Košiciach zapožičali krosná, aby si to zamestnanci mohli vyskúšať.

Neskôr začali s tkaním a šitím aj na zákazky. Dnes v Sewn Bag predávajú svoje výrobky predovšetkým firmám. Produkty z kvalitného materiálu si u nich kupujú pravidelne aj niektorí jednotlivci.

„Poznám mnoho ľudí, ktorí v súčasnosti odmietajú chodiť do nákupných centier. Snažia sa žiť udržateľnejšie. Vedia, čo potrebujú, a kúpia si to, len keď majú o produkte dostatočné informácie.“

Okrem spomínanej výroby plátan je v ich dielni hlavným cieľom

spracovanie odpadového textilného materiálu z okolitých firiem, ktoré vyrábajú čalúnenie. Podľa Eliašovej ide o veľmi kvalitný materiál, ktorý často končí na smetisku, čo nie je správne.

Aktuálne má sociálny podnik Sewn Bag jedenásť zamestnancov. Niektorí pracujú v tkáčskej dielni, iní sú zamestnaní v upratovačských službách, vykonávajú rôzne pomocné stavebné práce, starajú sa o údržbu bytových domov. Podnik poskytuje týmto ľuďom tzv. druhú pomoc. Pomáha tým, ktorí už majú zabezpečené základné podmienky na život a potrebujú sa postaviť na vlastné nohy aj po pracovnej stránke. „Mnohí ľudia potrebujú viac času, aby dosiahli potrebnú rýchlú a kvalitu práce, a v tomto sa im snažíme byť nápomocní,“ dodáva na záver Zuzana Eliašová.

Veronika Rendeková

Ján Heriban

Pomáhala v utečeneckom tábore: Služba a blízkosť chudobným ma učia byť ľudskejšou

Absencia základných podmienok na život, neistota či frustrácia – to a omnoho viac zažívajú obyvatelia utečeneckých táborov na svojej dlhej ceste za novým domovom. Mária Dudová z Komunity Sant'Egidio absolvovala už druhú misiu v tábore na gréckom ostrove Lesbos. Chcela byť nablízku tým, ktorí nemajú takmer nikoho, neváhala ich počúvať, učila ich angličtinu a aj si s nimi poplakala.

Ako si sa dostala do utečeneckého tábora na Lesbose?

Na misiu som sa dostala cez Komunitu Sant'Egidio, ktorá tam pôsobila šesť týždňov, v júli a auguste. Išlo o ľudí z komunity z celej Európy. Vystriedalo sa tam približne 250 dobrovoľníkov, z toho piati boli zo Slovenska.

Prečo si sa rozhodla ísť do tábora po roku znova?

Táto téma mi bola veľmi blízka a chcela som o nej vedieť viac. Môže sa zdať, že sme bezmocní pomôcť, ale práve naopak, žiadny kríz nie je až taký ťažký, aby sme ho ako priateľa, komunita, rodina, nedokázali niest. Rozhodla som sa, že chcem bližšie spoznať ľudské osudy a takto aspoň malou kvapkou prispieť. Minuloročná skúsenosť bola taká silná, v niečom aj ťažká, že mi to otvorilo srdce ešte viac. Veľmi som túžila opäť stretnúť tých ľudí a nechať sa nimi dotknúť.

Pracuješ v konzultantskej firme, veľa času tráviš v kancelárii. Bola tvoja misia súčasťou pracovného „resetu“?

Vôbec nie. Moja práca konzultantky v oblasti ľudských zdrojov je

veľmi kompatibilná s prácou v Komunita Sant'Egidio. Komunita mi dokonca viac vydláždila cestu k ľudským zdrojom. Lebo práve služba a blízkosť chudobným ma učia byť ľudskejšou a môžem túto ľudskosť pretaviť aj do môjho zamestnania. V službe druhým v rámci komunity sa učím viac počúvať, neposudzovať, byť empatická, vďačná, a to sú všetko čnosti, ktoré potrebuje akýkoľvek kolektív.

Bola si v tom istom tábore ako vlni?

Ten istý tábor už neexistuje. Minulý rok, týždeň po našom odchode z tábora Moria, tento tábor zhorel do tla. Vznikol nový tábor. Volá sa Kara Tepe a je hneď pri pobreží mora. Momentálne je tam do 4500 utečencov. V tábore Moria ich bolo až do 16-tisíc. Drvivá väčšina z nich bola v nelegálnej časti.

Teraz je ten pomer kapacity a počtu ľudí únosnejší?

Veľmi je cítiť, že je tam menej ľudí a viac organizácií prítomných priamo v kempe, čo minulý rok vôbec nebolo. Oproti minulému roku je to však mierne lepšie. Mnoho ľudí bolo z tábora Moria presunutých do menších zariadení, väčšina išla do Atén a niektorých prijali štáty Európskej únie. V Kara Tepe je menej ľudí, lebo podmienky sú veľmi zlé, nehostinné a nedôstojné. V stane bez podlahy sú ôsmi ľudia. V jesennom a zimnom období, keď je chladno a vlhko, majú stále premočené obydlia a veci. V lete to bolo výrazne lepšie, ale zase trpeli horúčavami. Ľudia stále veľmi dlho čakajú na vyjadrenia úradov k dokladom, je tam zlé stravovanie. Sprchy sú verejné na voľnom priestranstve.

Aké rozdiely si ešte videla oproti minulému roku?

Podarilo sa nám napríklad blízko kempu vytvoriť bezpečné miesto, takzvané stany priateľstva,

kde sme sa mohli s utečencami stretnúť.

O čo išlo a ako to tam vyzeralo?

V kempe sme rozdávali maličké pozvánky do týchto stanov priateľstva. Deti sme pozývali do školy mieru a školy angličtiny, rodiny na popoludňajšie spočinutie pri dobrom jedle v reštaurácii priateľstva.

Čo je to škola mieru?

Určená je deťom od troch do siedmich rokov. Tam môžu byť detmi. Hrajú sa, kreslia si, pripravujeme pre ne scény. Niektoré deti tu prvý raz držali farbičky v ruke a sedeli za stolom. Vzdelávame ich a hráme sa s nimi v bezpečnom prostredí. Školy mieru sú všade vo svete, kde komunita pôsobí. Ich cieľom je vstúpiť deťom rozmer mieru už v ranom veku. Vojny sú v dôsledku nedostatku mieru.

Predstav nám aj ostatné aktivity, ktoré si spomínala.

Do školy angličtiny nám väčšinou chodili mladí vo veku od 15 rokov. Vyučovali sme ich, aby sa vedeli aspoň v základe dorozumieť na úradoch. To bolo predpoludním. Popoludní vznikla v stanoch priateľstva reštaurácia priateľstva, kde sme vydávali 500 až 550 jedál denne pozvaným ľuďom. Nielenže sa dobre najedli, ale pre mnohých to bol čas pookriatia a spočinutia. Niektoré

V tábore sme sa nikdy nestretli s hnevom, neprijatím alebo neochotou porozprávať sa.

deti ani nešli jesť a išli rovno do hernej časti. Rodičia boli šťastní, že ich deti sa radujú a sú s ďalšími deťmi.

Odkiaľ ste mali jedlo, hračky a ďalší materiál?

Hry a hračky sme nakúpili priamo na mieste, niečo sme doniesli so sebou. Jedlo sme minulý rok varili svojpomocne, čo bolo náročné na logistiku. Preto sme ho tentoraz už objednávali.

Ako tieto aktivity financujete?

Môžeme to rozdeliť na pomoc utečencom a režijné náklady. Pomoc utečencom sme financovali z Komunity Sant'Egidio, ktorá má na to vyhradený rozpočet. Prispievame doň my sami, ale aj individuálni darcovia. Režijné náklady – ubytovanie, dopravu, stravu – sme si hradili sami.

Dá sa povedať, že dať jedlo utečencom nebol jediný cieľ, ale cez jedlo ste išli ďalej do ich vnútra?

Presne tak. Jedlo je iba prirodzený prostriedok. Aj my doma sadáme k stolu a dobrému jedlu, ale je to o vstupovaní do rozhovoru, vzájomnej blízkosti. Veľmi si vážili, že mohli vyjsť z tábora a byť v bezpečnom prostredí.

Tábor je rozdelený do sektorov. Postupne sme obišli stan po stane, aby sme každého pozvali a spoznali ich. Niektorí nás aj pozvali k sebe. Niektorých, ktorí boli na tom naozaj biedne, sme pozvali opakovane. Ľudia v sektoroch sa poznali, a keď sa u nás v reštaurácii stretli, tak sa jeden druhému prihovárali. Rovnako ako my, aj oni majú v sebe zakorenenú kultúru stolovania. To je pre nich niečo veľmi osobné a kultivujúce, čo nezažili roky.

V tábore sme sa nikdy nestretli s hnevom, neprijatím alebo neochotou porozprávať sa. Vždy boli veľmi radi, že ich niekto prišiel navštíviť a že sa o nich zaujímal.

Ako tam vyzeral tvoj bežný deň?

Režim bol veľmi dynamický. Bývali sme v hoteli asi 15 km od tábora. Ráno sme sa spoločne naraňajkovali a poradili sa, kto bude mať na starosti jednotlivé služby. Potom sme vyrazili na naše miesta – do školy mieru, do školy angličtiny alebo sme vybavovali logistiku. Okolo poludnia sme sa vrátili do hotela, na chvíľu sme si oddýchli a o tretej sme odchádzali do reštaurácie priateľstva. Deň sme končili asi o ôsmej večer.

Akí ľudia sú v tábore a odkiaľ pochádzajú?

Väčšina z nich pochádza z Afganistanu, ale sú tam aj ľudia zo Sýrie, Iraku a afrických krajín – Somálska, Konga, Kamerunu. Sú tam rodiny s deťmi, jednotlivci (muži aj ženy) a tiež veľa mladých chlapcov bez sprievodu.

Sú tam aj deti, ktoré sa tam narodili, teda zatiaľ nežili inde ako v tábore?

Je tam veľa takýchto detí. Stretla som niekoľko batoliat vo veku od jedného dňa po mesiac.

Kto všetko sa v rámci personálu stará o utečencov v tábore?

O jednotlivcov sa po sociálnej, psychologickú a zdravotnej stránke starajú mimovládne organizácie. Bezpečnosť a kontrolu má na starosti štát. Sú tam minimálne dve inštitúcie, ktoré vzdelávajú deti, čo minulý rok nebolo.

Mnohí ľudia sa utečencov boja, hoci sa s nimi nikdy nestretli. Ako utečencov vnímaš ty?

Je pravda, že informácií o utečencoch je veľmi veľa, no v mnohom sú veľmi mátuce až nepravdivé. Ľudia, s ktorými sme sa stretli, hľadajú nádej pre lepšiu budúcnosť a pre ich deti. Hľadajú dôstojný život, zázemie a pokoj. Boli veľmi vďační, láskaví a jemní, ale aj veľmi

---

Keď sa týmto utrpením necháme dotknúť, budeme oveľa otvorenejší hľadať spôsoby, ako sa to dá, nie hádzať zodpovednosť na niekoho iného.

---

poznačení osudom a traumou, ktorú si nesú. To málo, čo sme počuli, bolo pre nás veľmi ťažké, hoc len na počúvanie.

Často sme s utečencami potrebovali komunikovať cez tlmočníka. Tlmočili nám ľudia priamo z ich radov. Jedna pani nám takto za asistencie tlmočnice hovorila svoj životný príbeh, my sme sa pýtali, zapisovali si. V jednom momente začala tlmočnica plakať, lebo to, čo hovorila tá pani, bolo také ťažké, že to ani nedokázala pretlmočiť. A pritom tá tlmočnica je tiež utečenkyňa a niečím podobným si prešla aj ona.

Bude v prípade potreby možné navýšiť kapacitu tábora, napríklad pre nových utečencov z Afganistanu?

Áno. Situácia v Afganistane je veľmi dramatická, hovoríme nie o tisíckach, ale miliónoch ľudí, ktorí sa snažia utiecť, lebo budú prenasledovaní. Riešenie nie je rozšírenie

tábora Kara Tepe, ale pripravujú sa aj na tento variant a tiež na príchod zimy.

Tábory majú byť dočasným miestom, napriek tomu v nich ľudia žijú roky. Kde vidíš riešenia, aby sa z nich dostali ďalej?

Jedným z riešení, s ktorým prišla Komunita Sant'Egidio, sú humanitárne koridory. Tie sú jedinou legálnou a bezpečnou cestou na presun ľudí z táborov a ich prijatie v iných krajinách. Momentálne sú humanitárne koridory prítomné v Taliansku, Belgicku, vo Francúzsku, v Andorre a San Marine. Ešte pred príchodom do danej krajiny sa robí veľmi detailný, dvojaký bezpečnostný skrining ľudí. Musia prísť legálne, s vízami a následnou žiadosťou o azyl. Skúma sa nielen prípadné bezpečnostné riziko, ale aj to, či majú záujem integrovať sa.

Humanitárne koridory sú postavené na princípe zraniteľnosti,

ich cieľom je pomôcť tým najzraniteľnejším – matkám s deťmi, starým ľuďom, vážne chorým a podobne.

Existujú názory, že utečencov z Blízkeho východu by mali prijať v prvom rade okolité krajiny s podobnou kultúrou alebo vierovyznaním. Čo na to hovoríš?

Myslím si, že by sme nemali hľadať toho, kto sa má o nich postarať, ale skôr si položiť otázku, prečo by sme sa o nich nemohli zaujímať aj my. Nemôžeme sa zmieriť so svetom takéhoto veľkého utrpenia. Keď sa týmto utrpením necháme dotknúť, budeme oveľa otvorenejší hľadať spôsoby, ako sa to dá, nie hádzať zodpovednosť na niekoho iného.

Aj niektorí kresťania majú obavu z kultúrnej rozdielnosti, netrúfli by si utečencovi pomôcť alebo ho prijať. Čo je podľa teba v tejto téme kresťanský postoj?

Ježiš v Matúšovom evanjeliu hovorí: „Bol som hladný, dali ste mi jesť, bol som smädný, dali ste mi piť, bol som chorý a navštívili ste ma.“ V utečencoch sme našli Ježiša, voči ktorému nechceme byť ľahostajní. To je univerzálny postoj kresťana – nájsť v druhom svojho bližného.

No bez ohľadu na vierovyznanie hlavným poslanstvom je to, že každý z nás môže prispieť k lepšiemu svetu. Sme pozvaní byť budovateľmi nádeje pre tento svet, ktorý ju naozaj potrebuje.

Chcela by si ísť na misiu do utečeneckého tábora znova?

Úprimne by som si priała, aby som už do tábora nemusela ísť. Nejde ani tak o mňa. Ide o to, aby ľudia, ktorí utekajú pred vojnou a konfliktom, nekončili v táboroch, ale aby našli svoju budúcnosť v bezpečnej, pokojnej krajine, v spoločnosti, pre ktorú chcú byť aj oni prínosom.

Veronika Rendeková

Rómovia majú stále čo dať našej spoločnosti

Keď sa vonku spustí dážď, väčšina ľudí sa ukryje do svojich domovov. Obyvatelia obce Lomnička nie. V úzkej dolinke, ktorou preteká práve rozvodnený potok obkolesený príbytkami, sa aj v takomto nečase tie najzaujímavejšie veci dejú na ulici.

Tu niekto prefrčí na bicykli, tam sa zase niekto so zásielkou ponáhľa k susedom. Z jedného dvora počuť vravu, z iného pílu alebo tlkot náradia. Čo na tom, že nesvieti slnko, niečo sa diať musí.

Ktovie, ako to vyzeralo kedysi na iných slovenských dedinách, keď ešte neexistoval televízor ani internet? Pomyslíme si v duchu, kým sa približujeme k Domu Nepoškvrneného srdca Panny Márie. Žije tam päťčlenná komunita školských sestier sv. Františka a jeho súčasťou je aj komunitné centrum.

Pri bráne nás víta sestra Jacoba. V Lomničke žije už pätnásť rokov. „Naši Rómovia, prívlastok, ktorý použije ešte niekoľkokrát počas našej prítomnosti, sú veľmi bezprostrední a otvorení ľudia.“ Má na mysli hlavne deti, ktorých je tu naozaj pozhnane. Len do miestnej školy ich chodí takmer tisíc. Lomničku, kedysi bydlisko i známej slovenskej spisovateľky Terézie Vansovej, začali prví Rómovia osídľovať po vojne. V sedemdesiatych rokoch tvorilo rómske obyvateľstvo takmer väčšinu. Dnes tu žije vyše tritisíc ľudí s ročným prírastkom sto detí.

Práca a hra

Miesta na výstavbu je tu málo, takmer žiadne. Stále tu žijú chudob-

né rodiny, nechýbajú problémy s alkoholom či gamblerstvom. Vo všeobecnosti sa však materiálna i duchovná úroveň Lomničanov za tie roky zlepšila.

„V týchto končinách nie je veľa roboty, aj preto mnohí miestni za prácou cestujú. Pracujú vo fabrikách, alebo chodia ako pouliční muzikanti hrať do zahraničia. Tí chudobnejší chodia aspoň raz za čas na nejakú fušku,“ hovorí miestny farár Martin Pasiar. V Lomničke slúži už siedmy rok. Spolu s ním medzi miestnou minoritou žije aj kaplán Jozef Gorčák, rodák z Oravy. Keď sem prišiel, dávali mu vraj dva mesiace, dnes je tu už rok a pol a vraj sa tak skoro odísť nechystá.

„Môj pohľad na Rómov sa zmenil. Už nehádzem všetkých do jedného vreca ako kedysi. Aj tu žijú ľudia, ktorí sú vzorom,“ prezrádza a netají sa tým, že s miestnymi si veľmi rád a často zahrá futbal. Ten spolu s manuálnou prácou je podľa jeho slov výborný výchovný nástroj, kde sa dá hlavne deťom odovzdať veľa dobrého.

Čo ponúka komunitné centrum a farnosť?

Príležitostí budovať vzťahy s miestnymi a pomáhať im je tu podľa sestry Jacoby hneď niekoľko. Komunitné centrum, kde je zamestnaných šesť ľudí (štyria civilní zamestnanci a dve reholné sestry), ponúka predovšetkým sociálne poradenstvo pre dospelých. Pre deti a mládež pripravujú zodpovední rôzne výchovno-vzdelávacie programy, preventívne aktivity a záujmové činnosti.

Môj pohľad na Rómov sa zmenil. Už nehádzem všetkých do jedného vreca ako kedysi. Aj tu žijú ľudia, ktorí sú vzorom.

V rámci pastoračných aktivít je najmä medzi deťmi veľmi obľúbené miništrovanie na svätej omši. „Svätú omšu máme každý deň, veľa tiež svedáme a máme aj modlitby matiek, ktoré vedie sestra Františka. Obľúbené sú tiež procesie počas mariánskych sviatkov. Naši farníci radi chodievajú na púte aj do Levoče, Gaboltova či Litmanovej,“ hovorí kňaz Pasiar.

Veriaci, ako hovorí, nechýbali prednedávnom ani na stretnutí so Svätým Otcom na košickom Luníku IX. Z farnosti sa nazbierali dva autobusy ľudí, medzi nimi aj rodičia s deťmi do 12 rokov. „Ľudia z farnosti boli zapojení aj v prípravnom programe. Hovorili svedectvo, predmodlievali sa ruženec a štyria chlapi boli súčasťou zboru, ktorý spieval aj Svätému Otcovi. Všetci sme odchádzali povzbudení,“ prezrádza kňaz Pasiar.

Zápas s predsudkami a prospecharstvom

S predsudkami sa vraj v obci často nestretávajú. „Výhodou je, že máme čisto rómsku farnosť, a preto tu nemusíme riešiť pocit menejcnosti, ktorý ľudia z minority k majorite väčšinou majú,“ hovorí farár.

Iné je to však už za jej hranicami. „Často vnímame pohľady či zbystrenú pozornosť, keď niekam ideme s našimi deťmi. Niektorí potom ostanú zaskočení, keď vidia, že sa správajú často lepšie ako deti ľudí z majority.“

Podľa kňaza Pasiara je aj mnoho tých, ktorým stereotypy vyhovujú. Využívajú nevedomosť, naivitu a jednoduchosť Rómov i to, ako sú v spoločnosti vnímaní, aby sa za takéto pokrivené názory mohli skryť. Zaradia sa medzi tých, ktorí na Rómov nadávajú, ale potom z nich vedia v mikroekonomike profitovať.

„Nie je to teda nikdy jednofarebné. Nejde ani tak o príslušnosť k nejakému etniku alebo národnos-

Foto: V. Rendeková a Komunitné centrum Lomnička

„Kľúčom k zmene je výchova, musí sa však zmeniť naše srdce,“ hovoria tí, ktorí pracujú s Rómami v Lomničke. Zľava: farár M. Pasiar, sestra Jacoba a kaplán J. Gorčák

ti, ide o to, aké má človek srdce, charakter a či je čestný,“ vysvetľuje farár.

Rodina a úcta k starším

Jednou z vecí, ktoré by sme sa pritom mohli od minority učiť, je podľa sestry Jacoby vzťah k rodine a úcta k starším. „Tu málokto zomiera v nemocnici. Rodina sa o svojho člena stará a snaží sa mu dať všetko, čo potrebuje. Narodenie i smrť sú prirodzenou súčasťou ich života. Z našej spoločnosti sa toto vytráca. O smrti napríklad nechceme hovoriť,“ vysvetľuje.

Rodina a komunita majú podľa nej u Rómov prvé miesto a ich potreby stoja nad potrebami jednotlivca. Často sa to potom prejaví aj

v negatívnom zmysle, keď zdeformované návyky a tradície bránia jednotlivcom slobodne konať a rozvíjať svoj osobný či duchovný život.

Hoci sestra Jacoba pripúšťa u Rómov aj mnoho problémov, je presvedčená, že sa dajú riešiť správnou výchovou. „Koľko vecí každý z nás dostal výchovou. Zmena je určite možná, nečakajme však, že sa to stane hneď. Ide to pomaly, po troške. Malé kroky už vidno, každá ďalšia generácia na tom môže byť lepšie,“ dodáva.

Podľa slov kaplána Gorčáka ľudia z minority majú čo dať našej spoločnosti. „Už nad nimi nemusíme iba mávnuť rukou, môžeme na nich aj s hrdosťou ukázať,“ dodáva na záver.

Advent zázrakov

Kedže od začiatku októbra sme boli kvôli Barborke a jej zdravotným problémom v izolácii, začala som si pripadať akosi málo využitá. Prosila som Ježiša, aby mi dal spoznať, čo by som mohla pre neho urobiť, aby mi ukázal spôsob, ako by som ho mohla milovať...

Prišiel začiatok decembra a s dcérou Barborkou (má Downov syndróm) sme sa rozprávali o Vianociach. Pýtala som sa jej, aký darček by chcela pod stromček. Jej odpoveď bola – mandarínku. Bola som prekvapená a ponúkla som jej, aby napísala list Ježiškovi.

O pár dní mi list ukázala: „Milý Ježiško, na Vianoce mám narodeniny a ja ti želim, aby si bol šťastný. Keď ťa môžem poprosiť, veľmi by som chcela pod stromček mandarínku a hlavne, aby deti v Afrike neboli hladné, aby mali čo jesť...“

Veľmi ma to dojalo. Bola som šťastná, že moje dieťa nemyslí na drahé darčeky, ale na potreby iných. Na druhý deň som dostala na Facebooku jedno veľmi krásne pozvanie od našej milovanej priateľky...

„Milované Maruška a Barborka, dnes vás osobitne túžim pozvať k vianočnému stolu... Predstavujem si, aké úžasné by to bolo byť pokope, a kým sa to stane (lebo raz na druhej strane neba sa takto za jeden sviatočný stôl všetci spolu posadíme), tak mám ďalší tip na dobrú aktivitu, priam moju srdcovku. Ide o Mary's Meals. Teraz máme šancu prestriť dieťaťu žijúcemu v chudobe miesto pri virtuálnom vianočnom stole... našim darom 18,30 eur mu zabezpečíme jedlo v mieste vzdelávania počas celého školského roka, keby nás bolo čo najviac, to by bola mega vianočná párty.

Takto jednoducho môžeme osláviť Vianoce spoločne, ako veľká rodina za jedným stolom... a ja sa už fakt neviem dočkať koho, alebo s kým si pokecám cez stôl. Ej veru, nechám sa prekvapiť...

A čo je ešte fajn na tom celom, že keď si tento rok sadnete s milovanými k štedrej večeri, spomeniete si aj na dieťa, ktoré vďaka vám nebude ďalší rok hladovať... ja slzím už teraz.“

Bolo to úžasné! Hneď som si pozrela stránku a hľa... Pane, chceš, aby som robila toto pre teba? Aby som zháňala peniažky na jedlo pre teba v hladujúcich deťoch? A odrazu ma zalial nevýslovný pocit šťastia a radosti. A v mojej duši zaznelo... Áno, Pane, som tu...

Po pár telefonátoch so zodpovednými za Mary's Meals na Slovensku som sa ponúkla, že chcem v tomto združení pracovať ako dobrovoľníčka, a myslím, že to bolo správne rozhodnutie. Pri modlitbe mi prebehlo hlavou, že by sme mohli ponúknuť na internete Barborkine obrazy a peniažky by išli pre hladujúce deti. Mali sme doma nejaké obrazy, ktoré sa posledné dva roky veľmi nepredávali a akoby čakali na svojich nových majiteľov.

Poprosila som Božiu Matku, aby nám pomohla nájsť ľudí, ktorí by si obrazy kúpili. Po zavesení na internet sa mi v priebehu pár hodín ozvali ľudia, ktorí prejavili záujem. Bola som šťastná, bol to obrovský zázrak lásky. Na druhý deň som obrazy pobalila a susedia mi ich poodnášali na poštu. Bolo už len pár dní pred Vianocami... a ďalší zázrak, obrazy boli o dva dni u nových majiteľov. Vďaka, Matička Božia!

Suma, ktorú sme dostali, zabezpečila jedlo pre 54 detí na celý školský rok. Boli to pre nás tie najkrajšie Vianoce. A toto Božie dobrodružstvo sa pre nás ešte len začalo. Darčeky pre Ježiša budú pokračovať. Chcem sa touto cestou z celého srdca poďakovať všetkým, ktorí sa rozhodli obrazy kúpiť a tak pomohli hladujúcim deťom.

Zázraky sa však neskončili...

Priatelia začali prinášať pre Barborku darčeky, takže namiesto jednej mandarínky, ktorú si želala (samozrejme, že ju dostala), mala doslova more úžasných darčiekov, o ktorých sa nám ani nesnívalo.

Predajom obrazov a pohľadníc, ktoré sme kreslili, sa nám podarilo získať peniaze pre ďalších 166 detí, ktoré dostali jedlo na celý školský rok.

Mária Algayerová

Máte aj vy podobný príbeh zo života? Podel'te sa!

Svoje svedectvá nám môžete poslať na emailovú adresu casopis@nm.sk. Radi ich uverejníme.

Vzájomná láska ako najlepšia príprava na stretnutie s Kristom aj jeho námestníkom

V deň návštevy pápeža Františka v Košiciach sme mali ráno v rodine isté organizačné napätie. Spájali sa nám silné emócie spolu s pragmatickou potrebou prijať to, že náš najmladší päťročný syn dostal teploty. Bolo jasné, že niekto z nás sa bude musieť vzdať stretnutia s pápežom a ostať doma s dvomi najmladšími synmi.

Cítila som, že tento krok mám urobiť ja.

Horela vo mne túžba po stretnutí so Svätým Otcom.

Miestami som si pripomínala túžbu prvých kresťanov, ktorí utekali na stretnutie s Petrom, námestníkom Ježiša, ak na vstívil ich kraj.

Vnímala som však, že ak by bol pápež František na mojom mieste, dal by prednosť láske k najmladšiemu a najslabšiemu. Rozhodla som sa zostať v pokojnej službe doma. Bola som na tento krok v svojom srdci hrdá.

Moje rozhodnutie však veľmi nabúrало istoty zvyšku rodiny a vzniklo napätie. Bolo mi veľmi smutno a ťažko. Čo je dôležité v tejto situácii? Je výnimočná, neopakovateľná, historická... aký postoj zaujať v rodine a ku každému jej členovi? Ten deň prejde, pápež o pár hodín odletí, čo ostane naozaj v našich srdciach? Čo je to, čo mi dovoľí ísť spať večer pokojná, vyrovnaná a vďačná za prežitý deň? Láska k blížnemu. Kiežby bola vzájomná! Takto sme si to v jednoduchosti doma

povedali a videla som, že každý urobil vo svojom vnútri menší či väčší krok.

S týmto postojom som šla pripravovať skorší obed pre starších synov a pritom som odbiehala do obývačky pozrieť zábery pápeža Františka v Prešove.

V jednej chvíli prišiel za mnou osemročný Dominik a vraví mi: „Mami, myslím si, že by som aj ja dokázal ohriať obed pre svojich bratov a ty si choď medzitým sadnúť do obývačky a pokojne si pozri svätú liturgiu, lebo viem, ako veľmi si chcela ísť na stretnutie s pápežom.“

Vypadla mi varecha z ruky. Od dojatia som sa rozplakala a silno Dominika objala. Cítila som sa veľmi dotknutá jeho osobnou láskou. Bola som milovaná. V tej chvíli vošla do kuchyne naša susedka, ktorá chcela liturgiu pozerat' spolu s nami. Keď som jej rozpovedala, „čo sa stalo“, bola taká dojatá, že mi okamžite ponúkla pomoc s deťmi a dodala: „Ty pôjdeš na pápeža!“ Nemohla som tomu uveriť.

Keď sme spoločne čakali na príchod Svätého Otca na štadióne Lokomotíva, ešte stále som tomu nemohla uveriť, že som tam aj ja. Pápež po hodine odišiel, no naše malé veľké skutky vzájomnej lásky ostali dodnes a verím, že nás vzájomne formovali.

Mária Čalfová

Dobre strávený čas

Od 16. do 20. augusta 2021 sa na Základnej škole v Kecerovciach konala Letná škola. Na pomoc sa prihlásili tínedžerky z Kamenice a Košíc a niekoľko dobrovoľníkov z radov starších. Ja som bola jednou z nich.

V to ráno som vstávala zavčasu. V mysli som preberala možnosti, ako asi bude vyzerat' rómska základná škola a môj dobrovoľnícky týždeň s jej žiakmi. Boli to dve budovy s veľmi pekne upravenými priestormi. Žasla som aj od údivu nad učiteľmi, boli originálni. Matematikárka mi už cestou v aute rozprávala o rómskej komunite, vysvetľovala, prečo je niečo inak, ako a čo ich učí ona, aby hodiny boli skutočne užitočné pre siedmakov až deviatakov.

Žiaci sa prvé tri hodiny učili a až potom mali rôzne aktivity. Všetci dobrovoľníci sme vedeli, že musíme silno zaujať, inak sa deti začnú pozerat' do mobilov alebo sa budú pýtať domov. Najväčší úspech mali prekážkové dráhy pre väčších chlapcov: preskok cez kozu, kotúl vpred, beh po vyvýšenej lavičke... a meral sa čas! S menšími deťmi sme pripravovali nátierku, nastávajúci druháci sa naučili úplne nadrobno pokrýjať cibuľu. Ich rodičia nám vraveli, že ju potom robili aj doma. V stredu prišla pani doktorka. Vysvetľovala ako sa obväzuje pri niektorých zraneniach. Keďže deti nevedeli, čo je to „obväz“, asistent im to

rýchlo povedal po rómsky. Vo štvrtok pozorne sledovali výklad Stana Levendovského o zvieracích stopách a o „kameňoch“. A každý žiak dostal darček: plátenné vrecúško s tromi kamienkami – to bolo radosť!

Ku koncu týždňa som už poznala ich tváre, aj niektoré mená. Jedno dievčatko ku mne spontánne pribehlo a pritúlilo sa... (ešte stále na ňu myslím). Cez prestávku nás pani riaditeľka Alena Davidová predstavila starostovi obce, ukázala nám, čo skrýva technická učebňa (ach, aké pekné dekoratívne predmety z dreva vedia vyrobiť!), porozprávala nám, ako v rómskej základnej škole s 900 deťmi prekonávali rôzne prekážky.

Keď nepršalo, do veľkých drevených kvetináčov sa kadečo sadilo: kvety, zelenina, stromčeky. Chlapci šikovne sypali hlinu, dievčatá zručne pracovali s metlou...

Posledný deň sme išli so žiakmi na výlet do Košíc – starší na Alpinku, mladší do ZOO. Boli uvoľnení, užívali si. V bufete si kupovali hranolky a langoše. Rozpráchlí sa po areáli v skupinkách. Pár dievčat vyšlo na pódium a na hudbu z mobilu začali tancovať.

S kávu v ruke bolo dobre aj mne, a tak nejako mi prišlo, že to bol dobre strávený čas.

Gabriela Badaničová

Veronika Rendeková

Študuje v Izraeli: Z poznámok nám nikto nečíta, učíme sa diskutovať

Pochádza z Košíc a hre na violončelo sa venuje od svojich piatich rokov. Ako sólista vystúpil po boku orchestra prvý raz ako dvanásťročný. Študoval vo Viedni i v USA. Získal mnoho medzinárodných ocenení, medzi nimi aj osemkrát titul „Talent novej Európy“ a stihol si už zahrať aj pred holandskou kráľovnou Beatrix. V súčasnosti Ján Bogdan (26) študuje na univerzite v Tel Avive.

V rozhovore pre Nové mesto prezradil: čím ho Izrael oslovil, v čom je systém vzdelávania v Izraeli iný ako na Slovensku, v čom sa líši slovenské a izraelské publikum, ako prežil posledný izraelsko-palestínsky konflikt.

Žijete a študujete v Izraeli už tri roky. Ako na vás zapôsobil?

Pre mňa je Izrael veľmi výnimočná krajina. Páči sa mi, ako sa tu ľudia rešpektujú a ako si nežijú. Pamätám si tiež prvý dojem, keď som do Izraela priletel. Vtedy sa ma zmocnil taký dobrý pocit a pokoj. Bol to veľmi príjemný „vibe“. Každému by som ho doprial zažiť.

Čomu by ste to pripísali?

Jednoznačne jeho bohatej histórii. Energia v tejto krajine je veľmi špeciálna. Keď si človek predstaví, čo všetko sa tu odohralo, nejako ho to zasiahne.

Máte aj nejaký konkrétny zážitok?

Raz sme mali koncert v Jeruzaleme. Fascinuje ma, aká je to horna-

tá oblasť. V porovnaní s Tel Avivom sú tu aj veľké teplotné rozdiely. Predstavoval som si, ako po týchto kopcoch chodil Ježiš, a bol to veľmi silný pocit.

Zažili ste ako cudzinec po príchode aj nejaký kultúrny šok?

Myslím, že ani nie.

Aklimatizoval som sa tu celkom rýchlo, lebo som od mladého veku veľa cestoval a hlavne som nemal žiadne očakávania. A keďže som súčasťou medzinárodného študijného programu, stretávam sa tu aj s rôznymi inými mentalitami a kultúrami.

Keď sme už pri tom štúdiu, ako by ste ho porovnali s tým na Slovensku?

Neviem, či sa to dá úplne porovnávať. Prístup k vzdelávaniu je v Izraeli iný. Stretávam sa tu s mladými ľuďmi, ktorí poväčšine vedia, čo chcú, a majú ciele. Neštudujú kvôli papieru, ale preto, lebo vedia, kam sa chcú posunúť.

A u nás to vnímate ako?

U nás ešte stále vnímam zmýšľanie poznačené komunizmom. Mnohým mladým ľuďom taktiež chýba všeobecný rozhľad. Chápem, že nie každý má možnosť vycestovať, ale v porovnaní s tým, čo mali naši rodičia, máme obrovské možnosti. Prehľad o svete dnes môžeme získať, aj keď si otvoríme internet.

K tomu je však potrebné naučiť sa s informáciami najprv pracovať.

Foto: archív J. Bogdiana

Súhlasím. A aj o tomto by malo byť podľa mňa vzdelávanie. Škola by mala učiť mladých ľudí rozlišovať zdroje a vytvárať si vlastný názor.

Ako to v tomto zmysle funguje v Izraeli? Na vašej škole?

Tu študenti získavajú širší prehľad a učia sa premýšľať v súvislostiach aj vďaka rôznym externým predmetom, ktoré niekedy nemajú nič spoločné s umením.

Dôležitý je tiež progres. Ak je niekto slabý v nejakom predmete, neznamená to, že neprejde. Na našej škole sa nestane, že by niekto na prednáške čítal zo skrípt. Hodiny sú tu o tvorení vlastných názorov a diskusii, nie o memorovaní a poučkách.

Nebol to potom pre vás príliš veľký šok? Vyšli ste predsa zo slovenských škôl.

Áno, zo začiatku som nebol zvyknutý tak rýchlo vyjadriť svoj

postoj. Videl som zrazu toľko možností, ako sa dá dívať na veci z iných pohľadov. U nás z tohto hľadiska školstvo potrebuje neskutocnú reformu.

Dobre. Zažívate niečo iné, ale vnímali ste nedostatky v slovenskom systéme vzdelávania aj predtým? Nebolo to dovedy pre vás práveže niečo prirodzené?

Nie. Nikdy som sa s tým štýlom u nás nestotožnil.

Ako to?

Snažil som sa ho potláčať, ako som mohol. Už na strednej som chcel tiež veľa o veciach diskutovať. To však v tých časoch u nás nebolo veľmi populárne.

Takže ste boli svojim spôsobom rebel, ktorý na škole nenašiel pochopenie.

Nebolo to len školou, ale asi aj prostredím. Keď je mladý človek

v prostredí, ktoré ho neťahá dopredu, je to náročné, aj keď má výborného profesora. Mať okolo seba ľudí, ktorí vás budú inšpirovať svojím životom, prácou, štúdiom, je podľa mňa dôležité. Tu v Izraeli som to zažil, na Slovensku by som si prial, aby bolo takých ľudí, s ktorými by som sa mohol podeliť o podobný pohľad na umenie, život a nadšenie zo svojho povolania, viac.

Čo tým máte na mysli?

Keď som bol naposledy doma, bol som dosť smutný z atmosféry, ktorá u nás je. Nechcem, aby to vyznelo zle. Viem, že sa u nás nežije ľahko, ale niekedy mám pocit, že ľudia sa k sebe nesprávajú pekne, aj keď nemusia.

Nebude to taká typická slovenská črta, vo všetkom trpieť a všetko skritizovať?

Možno. Naposledy ma to zarazilo, keď niektorí „odborníci“ na so-

---

Zarazilo ma,
keď niektorí
„odborníci“
na sociálnych
sieťach posielali
nás umelcov
k lopate.

---

ciálnych sieťach posielali napríklad nás umelcov k lopate. A mnohí aj k tej lopate išli, ale je neuveriteľné, že ľudia sa takto niekam posielajú, bez štipky rešpektu k tým druhým. Ja by som nikoho neposielal zahráť Čajkovského s orchestrom, keby sa napríklad nedalo ísť k lopate.

Ako sa dívajú na umenie a kultúru v Izraeli?

Izraelčania si veľmi vážia kultúru a tradície a strážia si ich. Keď si v Izraeli pripomínajú Deň obetí holokaustu, všade sa rozozvučia sirény a celá krajina na chvíľu zastane. Je to veľmi silný moment. Pokiaľ ide o klasické umenie, deväťdesiat percent publika tvoria väčšinou starí ľudia. Oni však na tie koncerty stále chodia. Sú vždy vypredané. Slováci sú však v porovnaní s Izraelčanmi trochu vzdelanejšie publikum.

V akom zmysle?

V spôsoboch. Izraelčania vedia vytvoriť veľmi príjemnú rodinnú atmosféru, občas sa však nevedia správať. Bežne sa stáva, že sa počas koncertu debatuje, alebo sa vybaľujú telefonáty. Berú to voľnejšie. Taktiež to veľmi nehodnotia. Slováci sú v tomto iní. Vedia byť na jednej strane veľmi vrúcni, ale aj kritickejší.

V Izraeli ste sa nachádzali aj počas posledného izraelsko-palestínskeho konfliktu. Ako ste vnímali celú situáciu?

Jednu noc som večeral v kuchyni a kamarát mi len povedal, že večer budú atakovať Tel Aviv. Povedal som si teda, že ak sa bude strieľať, mal by som ísť do krytu. O desať minút nato som počul sirénu. Pozrel som sa z okna a videl som ľudí kričať a utekať do bunkrov. Hodil som teda na seba tričko a utekal tiež.

Aký to bol pocit?

Veľmi nepríjemný. Vybehli sme von a počuli tie výbuchy. Sú to straš-

né rany. V noci to bolo vždy najhoršie. Spal som len na jedno oko a obľechený. Cez deň som zase nechodil veľmi ďaleko. Stále som premýšľal, kde sa skryjem, ak začnú hučať sirény. Ten reflex mi zostal aj po príchode domov.

Zastavil sa nejaký váš bežný život počas tých jedenástich dní?

V podstate to bol opäť taký koronovský režim. Škola cez deň fungovala online, rušili sa však mnohé koncerty. Chodil som len do potravín a zacvičiť si. Boli oblasti, kde by som ani nešiel, lebo napätá situácia bola aj medzi obyvateľmi.

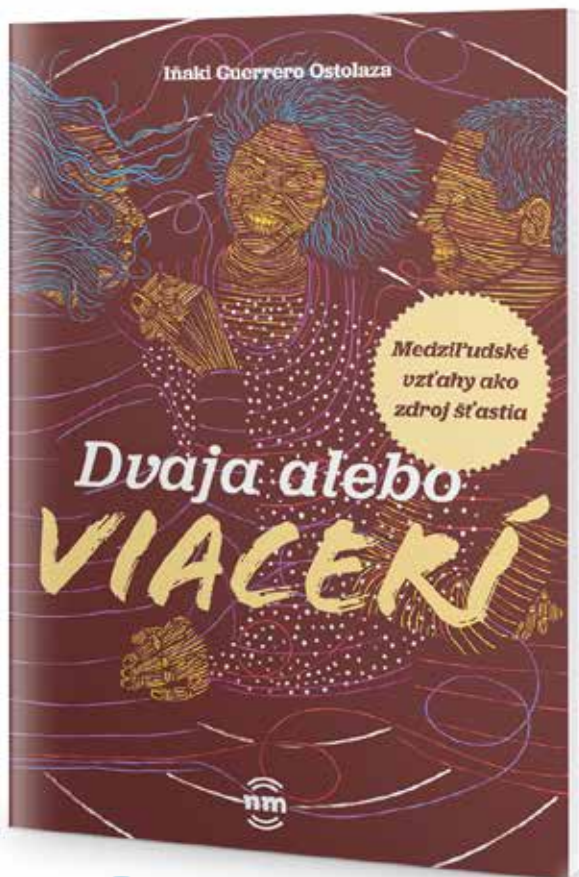
Sledovali ste aj reakcie zo Slovenska?

Áno. A čudoval som sa, koľkí ľudia na Slovensku si dokázali vytvoriť názor na sedemdesiatročný konflikt akoby lusknutím prsta. Ja sa za odborníka v tejto oblasti nepovažujem, žijem tu však už tretí rok, poznám trochu jednu aj druhú mentalitu a sám sa neviem postaviť jednoznačne ani na jednu stranu. Príde mi preto smiešne, že si ľudia dokážu často vytvoriť názor na základe jednej strany mince a bez relevantných zdrojov.

Ján Bogdan (26)

Pochádza z Košíc a hre na violončelo sa venuje od svojich piatich rokov. Ako sólista vystúpil po boku orchestra prvý raz ako dvanásťročný. Študoval vo Viedni i v USA. Získal mnoho medzinárodných ocenení, medzi nimi aj osemkrát titul „Talent novej Európy“ a stíhol si už zahráť aj pred holandskou kráľovnou Beatrix. V súčasnosti Ján Bogdan študuje na univerzite v Tel Avive.

Objavte medzil'udské vzťahy ako zdroj šťastia

Kniha Dvaja alebo viacerí je zrozumiteľným sprievodcom pre šťastne prežitý život. Je voľným pokračovaním knihy Ako byť slobodný. Vysvetľuje nám procesy a dynamiku dobrého vzťahu, ktorý má človek voči sebe a ktorý je predpokladom toho, aby sme udržiavali dobré vzťahy s inými.

V tejto knihe sa dozvieme o význame medzil'udských vzťahov a o tom, aké je dôležité, aby bol človek súčasťou nejakej skupiny a žil v kontakte s inými ľuďmi. Lebo človek nemôže nekomunikovať...

19,90 €

Výhodný balíček: Ako byť slobodný a šťastný?

Pripravili sme pre vás výhodný balíček kníh od španielskeho psychológa *Ako byť slobodný* a *Dvaja alebo viacerí*.

Prežite Vianoce s našimi knihami

Poštovné pri
objednávke nad

25 eur ZDARMA

www.obchod.nm.sk

„Blahoslavení tí, čo šíria pokoj, lebo ich budú volať Božími synmi.“ (Mt 5, 9)

Matúšovo evanjelium písal kresťan pochádzajúci z vtedajšieho židovského prostredia, takže obsahuje množstvo výrazov, ktoré sú typické pre túto kultúrnu a náboženskú tradíciu.

Piata kapitola predstavuje Ježiša ako nového Mojžiša, ktorý vystúpil na vrch, aby ohlásil najhlbšiu podstatu Božieho zákona: prikázanie lásky. Aby dodal svojmu učeniu slávnostný ráz, evanjelium opisuje, že sa posadil, čiže zaujal pozíciu učiteľa.

A nielen to: Ježiš aj ako prvý dosvedčuje to, čo ohlasuje. Výrazne to vystupuje do popredia, keď vyslovuje blahoslavenstvá, ktoré predstavujú jeho celoživotný program. V nich sa ukazuje radikálnosť kresťanskej lásky a jej plody, čiže požehnanie a plnosť radosti. Sú to skutočne blahoslavenstvá.

„Blahoslavení tí, čo šíria pokoj, lebo ich budú volať Božími synmi.“

V Biblii pokoj, po hebrejsky *shalom* (šalom), označuje stav harmónie človeka so samým sebou, s Bohom a so svojim okolím, ešte aj dnes sa medzi ľuďmi používa ako pozdrav, ako pranie naplneného života. Pokoj je v prvom rade Božím darom, závisí však aj od našej odozvy.

Spomedzi všetkých blahoslavenstiev vyznieva práve toto ako najaktívnejšie, vyzýva nás zanechať ľahostajnosť, nevšímavosť a stať sa budovateľmi súladu – počnúc nami samotnými a naším okolím a zapojiť do toho svoj um, srdce aj ruky. Vyžaduje vôľu postarať sa o druhých, liečiť osobné aj spoločenské rany a traumy vyvolávané egoizmom, ktorý rozdeľuje, podporať akékoľvek úsilie, ktoré ide v tomto smere.

Tak ako Ježiš, Boží Syn, ktorý naplnil svoje poslanie, keď dal na kríži svoj život za obnovenie spojenia medzi ľuďmi a Otcom a za prinavrátene bratstva na zem. Preto ktokoľvek, kto je budovateľom pokoja, podobá sa Ježišovi a tak ako on je Božím synom.

„Blahoslavení tí, čo šíria pokoj, lebo ich budú volať Božími synmi.“

Kráčajúc v Ježišových šlapajach, aj my môžeme každý deň premeniť na „deň pokoja“, v ktorom ustanú každodenné malé či veľké súboje, ktoré deň čo deň prebiehajú okolo nás. Pre uskutocnenie tohto sna je dôležité, aby sme budovali sieť priateľstiev a solidarity, ponúkali svoju pomoc, no vedeli ju aj prijať.

Ako nám porozprávali Denisa a Alexander: „Keď sme sa spoznali, bolo nám spolu dobre. Vzali sme sa a začiatky boli krásne, aj vďaka narodeným deťom. Ako plynul čas, začali sa striedať výšky aj pády; neboli sme schopní viesť spolu žiadny rozhovor, akákoľvek téma bola podnetom na nepretžitú výmenu názorov. Rozhodli sme sa, že zostaneme spolu, no naďalej sme upadali do rovnakých chýb, výčítiek a svárov. Jedného dňa nám istí manželia navrhli účasť na programe zameranom na pomoc párom v ťažkostiach¹. Stretli sme tam nielen odborné pripravených ľudí, ale jednu „rodinu rodín“, s nimi sme sa podelili o naše problémy a už sme neboli sami! Zažalo sa svetielko, no to bol len prvý krok. Keď sme už boli naspäť doma, vôbec to nebolo ľahké a občas ešte prichádzajú pády. Veľmi nám pomáha mať skutočne záujem jeden o druhého a byť schopní začínať znova, a tiež udržiavanie kontaktu s týmito novými známymi, a tak napredujeme spoločne.

„Blahoslavení tí, čo šíria pokoj, lebo ich budú volať Božími synmi.“

„Ježišov pokoj – ako hovorí Chiara Lubichová – od nás vyžaduje mať nové srdce a nové oči, aby sme milovali a vo všetkých videli ďalších kandidátov univerzálneho bratstva.“

Dodáva tiež: „Môžeme si položiť otázku: ‚Aj v hašterivých susedoch z nášho bloku? Aj v kolegoch v práci, ktorí mi hádžu polená pod nohy? Aj v zástancoch inej politickej strany alebo mužstva nášho odvekeho rivala? Dokonca aj u ľudí iného náboženského vyznania alebo národnosti, než je tá moja?‘ Áno, každý je môj brat a sestra. Pokoj začína práve tu, vo vzťahu, ktorý viem nadviazať s každým svojím bližným. Iginio Giordani napísal: ‚Zlo sa rodí v srdci človeka, (...) aby sme odstránili nebezpečenstvo vojny, musíme odstrániť ducha agresie, využívania a egoizmu, z ktorého vojna pochádza: musíme obnoviť svedomie.² Svet sa zmení, ak sa zmeníme my a (...) budeme dávať do popredia predovšetkým to, čo nás spája. Tak môžeme prispievať k vytváraniu novej mentality pokoja a spoločne pracovať pre dobro ľudstva. (...) Nakoniec totiž zvíťazí láska, pretože je silnejšia ako čokoľvek iné. Skúsme tento mesiac žiť takto, buďme kvasom pre novú kultúru pokoja a spravodlivosti. Uvidíme, ako sa v nás a okolo nás rodí nové ľudstvo.³“

Letizia Magriová

¹ Porov. *10 anni di „Percorsi di luce“* na <https://www.focolare.org/famiglienuove>.

² Iginio Giordani, *L'inutilità della guerra*, Rím 2003, s. 111.

³ Chiara Lubichová, *Slovo života*, január 2004, tamtiež, *Parole di Vita*, spracoval Fabio Ciardi (*Opere di Chiara Lubich 5*; Città Nuova, Rím 2017), s. 709-712.

Slovo života

december 2021

„A blahoslavená je tá, ktorá uverila, že sa splní, čo jej povedal Pán.“ (Lk 1, 45)

Aj tento mesiac nám slovo života predkladá jedno blahoslavenstvo. Je to radostný a inšpirovaný pozdrav ženy, Alžbety, druhej žene, Márii, ktorá jej prišla pomáhať. Áno, lebo obidve očakávajú syna a obidve, ako hlboko veriace, prijali Božie slovo a zakúsili jeho tvorivú moc na svojej vlastnej malosti.

V Lukášovom evanjeliu je prvou blahoslavenou Mária, ktorá zakúsila radosť z najbližšieho kontaktu s Bohom. Týmto blahoslavenstvom evanjelista uvádza pohľad na vzťah medzi zvestovaným Božím slovom a vierou, ktorá prijíma, medzi Božou iniciatívou a jej slobodným akceptovaním zo strany človeka.

„A blahoslavená je tá, ktorá uverila, že sa splní, čo jej povedal Pán.“

Mária skutočne verí v „sľub daný Abrahámovi a jeho potomstvu naveky“.¹ Je taká vyprázdnená od samej seba, pokorná a otvorená počúvaniu Slova, že samotné Božie slovo sa mohlo vteľiť v jej lone a vstúpiť do dejín ľudstva.

Nikto nebude môcť zakúsiť Máriino panenské materstvo, ale všetci môžeme napodobňovať jej dôveru v Božiu lásku. Ak budeme s otvoreným srdcom prijímať Slovo a jeho prisľúbenia, môže sa vteľiť aj v nás a spôsobiť, že náš život občanov, otcov a matiek, študentov, zamestnancov a politikov, mladých či starých, zdravých či chorých bude plodný.

A ak je naša viera neistá, ako sa to stalo Zachariášovi?² Stále sa spoliehame na Božie milosrdenstvo. Neprestane nás hľadať, kým aj

my znova neobjavíme jeho vernosť a budeme mu blahorečiť.

„A blahoslavená je tá, ktorá uverila, že sa splní, čo jej povedal Pán.“

V tom istom hornatom kraji Svätej zeme, v časoch oveľa bližších k našim, iná hlboko veriacia matka učila svoje deti umeniu odpúšťať a viesť dialóg, tak ako sa to naučila v škole podľa evanjelia. Je to malý znak v tejto zemi, ktorá je kolískou civilizácie a od nepamäti hľadá mier a rovnováhu, a to aj medzi veriacimi rôznych náboženstiev. Margaret hovorí: „Keď sme sa ako deti cítili urazené niektorými odmietavými prejavmi zo strany iných detí od susedov, matka nám povedala: ‚Pozvite tie deti k nám‘; sama im dala z čerstvo upečených chlebov, aby ich vzali k nim domov. Odvtedy sme si s týmito ľuďmi vybudovali priateľské vzťahy.“³

Aj Chiara Lubichová nás podporuje v takejto odvážnej viere: „Mária je, po Ježišovi, osobou, ktorá vedela najlepšie a najdokonalejšie povedať Bohu ‚áno‘. Najmä v tom spočíva jej svätosť a veľkosť. A tak ako je Ježiš Slovom, vteleným Slovom, Mária je vďaka svojej viere v Slovo žitým Slovom, je však stvorením ako my, je taká istá ako my. (...) Čiže veriť spolu s Máriou, že všetky sľuby obsiahnuté v Ježišovom slove sa uskutočnia, a v prípade potreby čeliť, podobne ako Mária, riziku absurdity, ktorá je v ňom niekedy obsiahnutá. Veci veľké aj malé, ale vždy úžasné, sa stávajú tým, ktorí veria v Slovo. Príbehy, čo to dosvedčujú, by naplnili celé knihy. (...) Keď sa v každodennom živote pri čítaní Svätého písma stretávame s Božím slovom, otvoríme svoje srdce počú-

vaniu s vierou, že to, čo od nás Ježiš požaduje a čo sľubuje, sa aj stane. Nebude dlho trvať a zistíme, (...) že on plní svoje sľuby.“⁴

„A blahoslavená je tá, ktorá uverila, že sa splní, čo jej povedal Pán.“

V tomto období prípravy na Vianoce majme na pamäti Ježišov prekvapivý prisľub, že bude prítomný medzi tými, čo prijímú a budú žiť podľa prikázania vzájomnej lásky. „Kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi.“⁵

Nech sa s vierou v tento prisľub už dnes znova začne rodiť Ježiš v našich domovoch a na uliciach vďaka vzájomnej priateľskosti, hlbokému počúvaniu jeden druhého, vďaka takým bratským objatiam, ako bolo to Máriino s Alžbetou.

Letizia Magriová

¹ Porov. Lk 1, 55.

² Porov. Lk 1, 5-25; 67-79.

³ Porov.: cittanuova.tv – Rozhovor s Margaret Karamovou

⁴ Chiara Lubichová, Slovo života na august 1999, tamtiež, *Parole di Vita*, zostavil Fabio Ciardi (*Opere di Chiara Lubich 5*; Città Nuova, Roma, 2017), s. 611-612.

⁵ Porov. Mt 18, 20.

November 2021

Slovo života pre deti

„Blahoslavení tí, čo šíria pokoj, lebo ich budú volať Božími synmi.“ (Mt 5, 9)

Prinášajme pokoj

Ježiš vystupuje na vrch, posadí sa, a keď vyslovuje blahoslavenstvá, nazýva v nich ľudí „blahoslavenými“, čiže plnými radosti.

Jedného dňa som sa pobil so svojou staršou sestrou.

Hovorí aj o budovateľoch pokoja ako o ľuďoch, ktorí vedia zapojiť svoj um, srdce aj ruky, aby zvíťazili nad egoizmom, ktorý rozdeľuje.

V tú noc, keď som premýšľal o tom, ako sme sa pohádali, som nemohol spať. Chcel som sa ospravedlniť, ale ešte neviem písať, a tak som dostal nápad.

Ježiš nielen kázal, ale za obnovenie spojenia medzi ľuďmi dal na kríži svoj život. Preto aj my, ak sme budovateľmi pokoja, podobáme sa mu.

Nasledujúce ráno som požiadal mamičku, aby napísala list, ktorý som jej nadiktoval. Povedal som svojej sestre: Odpusť mi, prosím ťa. Aj ja ti odpúšťam a mám ťa rád.

Skúsenosť Pavla z Argentíny

December 2021

Slovo života pre deti

„A blahoslavená je tá, ktorá uverila, že sa splní, čo jej povedal Pán.“ (Lk 1, 45)

Ak veríme Božím slovám, sme šťastní.

Mária sa dozvedela, že jej sesternica Alžbeta čaká dieťa. Prekonala dlhú cestu, aby ju mohla navštíviť.

Keď Alžbeta videla prichádzať Máriu, potešila sa a ďakovala jej za to, že na anjelovo zvestovanie odpovedala áno. Lebo naozaj v Máriinom lone bol Ježiš.

Alžbeta už nebola najmladšia, a preto u nej Mária zostala, aby jej pomáhala.

Keď som mala päť rokov, často som sa v našej štvrti chodila hrať von, na vzduch. Niektoré deti ma však urážali. V ten deň ma jedno veľmi urazilo.

Prišla som domov s plačom, bola som veľmi nahnevaná a povedala som mame, že s týmito deťmi sa už nikdy nebudem hrať! Ona mi povedala: Osuši si slzy, choď von a zavolaj tie deti. Pozvi ich k nám domov.

Urobila som, ako mi povedala. Prekonala som hnev, a keď prišli, mama dala každému dieťaťu čerstvo upečený okrúhly arabský chlieb. S tým chlebom sa deti vrátili domov a ich užasnutí rodičia sa chceli s nami stretnúť.

Skúsenosť Margity zo Svätej zeme